

گزارش سفر به کشور مغرب

سید محمود مرعشی نجفی

بخش دوم

شش هزار عنوان نشریه وجود دارد.

از سی و پنج درصد از نسخه‌های خطی این کتابخانه میکروفیلم تهیه شده و حدود نیمی از آنها مرمت گردیده است. در هر سال جایزه سلطان حسن دوم، به بهترین نسخه‌های خطی این کتابخانه تعلق می‌گیرد.

نسخه‌های خطی این کتابخانه از چندین مجموعه کتابخانه شخصی افراد و پژوهشگران تشکیل شده و برای هر کدام رموزی با حروف: ذ، ک، ح، ق، ج، علامت‌گذاری شده که مربوط به کتابخانه‌های شخصی استاد عبدالحق کتانی جلاوی، حجوی، ثعالبی و ... است.

در مجموعه نسخه‌های خطی این کتابخانه تعداد ۲۳ نسخه فارسی و دو نسخه ترکی وجود دارد. یک تفسیر خطی از تفسیر سوره یس به من نشان دادند و گفتند احتمالاً ترجمه آن اردوست که من اشتباه آنان را تصحیح کردم و گفتم: این ترجمه فارسی قدیم است. متأسفانه برخی از نسخه‌های خطی نفیس این کتابخانه تا کنون مرمت نشده است. ترتیب استقرار کتاب‌ها در قفسه‌های معمولی است و آن‌گونه که بایسته است به آن کتابخانه عنایت نمی‌شود؛ زیرا در این مجموعه کتاب‌های بسیار نفیس و کهن از سده‌های سوم قمری به بعد وجود دارد که ارزش و اعتباری بسیار دارند.

در روز سه شنبه ۱۳۷۹/۱۲/۹ پس از بازدید از کتابخانه حسنیه، عازم بازدید از الخزانه العامة و یا کتابخانه ملی رباط شدیم. بر پایه قرار قبلی و هماهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران، با آن کتابخانه به اتفاق همراهان رهسپار آنجا شدیم. آقای دکتر احمد توفیق، رئیس آن کتابخانه، در آن ایام به مدت چهار ماه برای تدریس علوم اسلامی در دانشگاه هاروارد در بوستن در امریکا به سر می‌برد. لذا به هنگام ورود معاون ایشان و تنی چند از دیگر مسئولان کتابخانه به استقبال ما آمدند. نخست به دفتر کتابخانه رفتیم و ضمن خوش‌آمدگویی، از آنان خواستیم تا اطلاعات اندکی در مورد کتابخانه ملی رباط ارائه دهند. وی اظهار داشت: این کتابخانه و مرکز مطالعات در زمان استعمار کشور فرانسه (۱۹۱۹ - ۱۹۲۴ میلادی) بنا نهاده شد. تعداد نسخه‌های خطی آن در حال حاضر بالغ بر یازده هزار مجلد شامل سی هزار عنوان است. شمار کارکنان آن در حال حاضر بیست نفر است. هم‌چنین بخش‌های گوناگونی دارد؛ از جمله بخش مرمت و بازسازی نسخه‌ها که نسبتاً مجهز و دارای تجهیزات مدرن اهدایی از سوی کشور آلمان و اسپانیا است. بخش دیگر، آرشیو اسناد دستنویس و آرشیو مطبوعات است. در این کتابخانه تعداد نیم میلیون نشریه به زبان‌های عربی، فرانسه، انگلیسی، روسی و تعداد

هشتاد سطری ریز، عناوین مشکئی، این کتاب با تحقیق استاد حجی به تازگی در بیست جلد براساس این نسخه چاپ و منتشر شده است.

۱۰. بخشی از قرآن کریم، به خط کوفی کهن در ۱۳۹ برگ.
۱۱. حاشیه علی توضیح خلیل لمختصر ابن الحاجب، از

نسخه‌های خطی نفیس که در گنجینه آن کتابخانه دیدم، عبارت‌اند از:

۱. قرآن کریم، خط کوفی، شش سطری درشت، بر روی کاغذ، کتابت سده پنجم قمری.
۲. بیاض، خطی ناقص ناشناخته بسیار کهن مورخ اواخر سده دوم قمری.

۳. تعلیقه علی الموطأ، مهدی بن تومرت، روی پوست، نسخه ناقص مورخ سده ششم قمری، نسخه هنری و مذهب، خط مغربی، جلد لولادار مغربی. این نسخه در سال ۱۳۱۲ قمری بر این کتابخانه وقف شده است.

۴. کتاب العبر ابن خلدون مغربی، نسخه بسیار نفیس و گران‌بها، که در سال ۷۷۹ قمری بر ابن خلدون خوانده شده و تصحیح و مقابله گردیده است و خطی وی در پایان آمده است؛ دارای خط نسخ عبدالله بن حسن الشهیر بولد الفاخوری، قطع وزیری، عناوین شنگرف.

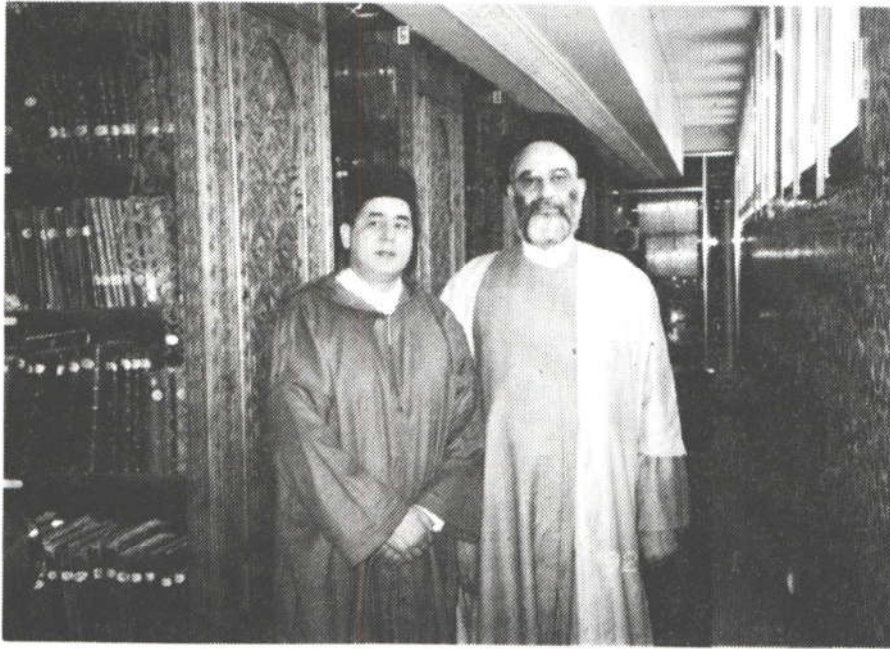
۵. ارجوزة فی الطب ابن طفیل، مورخ سده هشتم قمری، نسخه بسیار نفیس و چاپ نشده.

۶. ترجمه کتاب الاخلاق ارسطو به عربی، از اسحاق بن حنین، کتابت ۶۱۹ قمری بدون جلد، قطع رقعی بسیار نفیس.

۷. قرآن کریم، شامل پنج جزء از قرآن، تمامی به خط نقره‌ای، مذهب و دارای شمس‌های زرین بر روی پارچه، جلد لولائی بسیار نفیس.

۸. مجموعه دو کتاب در یک جلد: یک: حذف من نسب قریش، خط کوفی مورخ جمعه رمضان سال ۲۵۱ قمری، قطع وزیری، نسخه فرسوده. نسخه در سال ۳۶۵ قمری بر شیخ عمر بن محمد یوسف خوانده و تصحیح شده است. کاتب عبدالله بن محمد الحری الوراق. این نسخه یکی از کهن‌ترین نسخه‌های خطی موجود در جهان به‌شمار می‌آید. دو: النصائح المنحیه و الفضائح المخزیه للشیعة و الخوارج ابن حزم اندلسی. مورخ حدود سده هشتم قمری.

۹. البیان و التحصیل ابن‌رشد، کتابت ۲۶ رجب ۷۲۵، به خط مغربی، احمد بن علی بن احمد الصنهاجی، صفحات

در گنجینه نسخه‌های خطی کتابخانه سلطنتی، با دکتر احمد شوقی بنین

ناصرالدین محمد بن حسن اللقانی المالکی، درگذشته ۹۵۸ هجری قمری، کتابت ذی‌الحجه ۹۹۵ هق.

۱۲. شرح دیوان ابی الطیب الممتنبی، تألیف ابی‌القاسم ابراهیم بن محمد بن زکریا الإفلیلی الاندلسی، درگذشته ۴۴۱ هجری قمری، کتابت در اوائل ذی‌القعدة ۹۷۵ هق.

۱۳. حلیة الکمیت، تألیف شمس‌الدین محمد بن حسن بن علی بن عثمان النواجی القاهری، درگذشته ۸۵۹ هجری قمری، کتابت در ۱۵ شوال ۹۹۷ هق.

۱۴. نظم الدرر و العقیان فی بیان شرف بنی زیان و ذکر ملوکهم الاعیان و من ملک من اسلافهم فیما مضی من الزمان، تألیف محمد بن عبدالله بن عبدالجلیل التنسی.

۱۵. إتحاف اشرف الملا ببعض اخبار الریاط و سلا، از محمد بن علی الذکالی السلاوی، درگذشته ۱۳۶۴ هق.

۱۶. الروض العاطر الانفاس فی اخبار الصالحین من اهل فاس، تألیف ابی‌عبدالله محمد بن محمد بن طاهر بن عیشون الملقب بالشرط، درگذشته ۱۱۰۹ هق، کتابت در ربیع‌الاول ۱۲۰۳ هق.

۲۵. ارجوزة الإشراف على نسب الاقطاب الاربعة الأشراف، از عبدالسلام بن الطيب القادري، اين ارجوزه در فاس سال ۱۳۰۹ هـ ق چاپ شده است.

۲۶. نتيجة التحقيق في بعض اهل الشرف الوثيق، تأليف محمد بن احمد بن المنساوي الدلائي، شامل نسب جمعی از اشراف ادريسیها و نسب اشراف قادری.

۲۷. ارجوزة في نسب الاشراف، از عبدالرحمن بن عبدالقادر الفاسي، درگذشته ۱۰۹۰ هـ ق.

۲۸. كفاية المرید في علم التوحيد، از احمد بن عبدالله الجزايري الزواوي، درگذشته ۸۸۴ هـ ق، كتابت اوائل جمادی الثاني ۹۶۶ هـ ق.

۲۹. رسالة في نسب شرفاء تافلات، تأليف محمد بن المنساوي الدلائي.

۳۰. نسب الاشراف الصقليين الكاظميين، تأليف محمد بن احمد المنساوي الدلائي.

۳۱. اجوبة فقهية فيما يثبت به الشرف للاشراف، تأليف المجيب الحسن بن علي المدعو و ليلو.

۳۲. قرآن كريم، نيمه نخست به خط مغربي قديم، روي پوست، نسخه مذهب كتابت در ۸۰۱ قمری در تلمسان، ۱۱۲ برگ (شماره ۱۳۳۰ D).

۳۳. تفسير الكشاف، از ابی القاسم محمود بن عمر بن محمد بن عمر زمخشری خوارزمی، درگذشته ۵۳۸ قمری، كتابت اوائل جمادی الآخر سال ۹۸۹ قمری (شماره ۸۱۳ D).

۳۴. الكشف عن مشكلات الكشاف، از سراج الدين عمر بن عبدالرحمن بن عمر البهبهاني الكناني القزويني الفارسي، درگذشته ۷۴۵ قمری، كتابت در صفر ۷۴۳ قمری در عصر مؤلف، ۴۶۲ برگ (شماره ۰۸ D۶).

۳۵. الشفاء بتعريف حقوق المصطفى، از قاضي ابی الفضل عياض بن موسى بن عياض اليحصبي السبتي، درگذشته در مراکش سال ۵۴۴ قمری، كتابت در ماه صفر ۹۹۲، ۶۷ برگ (شماره ۹۶۳ D۹).

۳۶. صحيح البخاري، از ابی عبدالله محمد بن ابی الحسن

۱۷. حدائق الازهار الندية في التعريف باهل الزاوية الدلائية، از محمد بن ابی بكر اليازغي از علمای نيمه دوم سده سيزدهم هـ ق.

۱۸. كتاب في نسب الاشراف الحسينيين الصقليين والعراقيين ونسب الاشراف الحسنيين الادارسة والقادرين بالمغرب، از محمد بن احمد بن المنساوي الدلائي، درگذشته ۱۱۳۶ هـ ق.

در دفتر دکتر احمد شوقی بنین

۱۹. المظاهر السامية في النسبة الشريفة الكتانية، تأليف محمد عبدالحی الكتاني، درگذشته ۱۳۸۲ هـ ق.

۲۰. ذيل على التعلل برسم الإسناد بعد انتقال اهل المنزل والناد، از ابی عبدالله محمد بن احمد بن غازي العثماني المكناسي، تأليف رجب سال ۸۹۶ هـ ق، كتابت شوال ۱۰۰۹ هـ ق.

۲۱. البيوتات النازحة من الاندلس بعد نكبة بنی الاحمر، وما قبل من القصائد في فقد الاندلس، مؤلف مجهول.

۲۲. تقييد في نسب السادات الاشراف الادارسة الجوطيين، تأليف محمد بن احمد المنساوي الدلائي.

۲۳. فتوى في ان النسب هو قطعي وليس بظني لمن ثبت نسبه، تأليف مفتي علي بن عيسى بن علي الشريف الحسنی العلمی، از علمای سده دوازدهم هـ ق.

۲۴. ارجوزة درة التيجان ولقطة اللؤلؤ والمرجان في نسب الاشراف، از محمد بن عبدالرحمن الدلائي البكري، درگذشته ۱۱۴۲ هـ ق.

۴۵. دیوان ابی فراس الحمدانی الحارث بن سعید بن حمدان بن حمدون، درگذشته ۳۵۷ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت ۵۸۸ قمری به خط اندلسی، ضمن مجموعه (D ۱۳۱۰) برگ ۱ تا ۷۶.

۴۶. دیوان ابی الربیع سلیمان بن ابی محمد عبدالله بن ابی محمد عبدالمؤمن بن علی الموحدی، درگذشته ۶۰۴ قمری،

اسماعیل بن ابراهیم بن مغیره الجعفی البخاری، درگذشته ۲۵۶ قمری نسخه بسیار کهن و نفیس کتابت در اواخر ذیقعد سال ۴۹۲ قمری شامل پنج جزء در یک مجلد (شماره D ۱۳۳۲).
۳۷. مقدمه علی صحیح البخاری از محمد بن قاسم بن محمد بن قاسم بن احمد جسوس، درگذشته ۱۱۸۲ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف ضمن مجموعه (شماره D ۲۸۳) از برگ ۲۱ تا ۲۶.

۳۸. تذکرة المحبین فی اسماء سید المرسلین، از ابی‌عبدالله محمد بن ابی‌الفضل قاسم الانصاری، التونسی الشهیر بالرصاع، درگذشته ۸۹۴ قمری، کتابت در ۲۰ شوال ۹۹۸، به خط مغربی ضمن مجموعه (D ۱۳۵۸) از برگ ۱ تا ۴۴.

۳۹. الاضواء البهجة فی ابرار دقائق المنفرجة لابن النحوی التوزری، تألیف ابی‌یحیی زکریا بن محمد بن احمد الانصاری الشافعی، درگذشته ۹۲۶ قمری، کتابت در ۸۸۱ قمری در عصر مؤلف ضمن مجموعه (شماره D ۱۶۴۳) برگ ۲۳۷ تا ۲۵۱.

درگنجینه نسخه‌های خطی در کتابخانه رباط

۴۰. تحفة الانفس وشعار سکان

الاندلس، از ابی‌الحسن علی بن عبدالرحمن بن هذیل الاندلسی از عالمان سده هشتم قمری، کتابت دوشنبه ۱۵ ربیع الثانی ۹۶۴ قمری، برگ (شماره D ۱۱۰۸).

۴۱. مختصر ابی عمرو عثمان بن عمر بن ابی بکر بن الحاجب، درگذشته ۶۴۶ قمری کتابت ۲۱ جمادی الآخر سال ۷۱۹ قمری به خط اندلسی، برگ (شماره D ۸۸۷).

۴۷. دیوان شعر، مجهول، عربی، کتابت در ۶۱۱ قمری، برگ (شماره D ۱۵۹۳).

۴۲. نسخه دیگر از همان کتاب مورخ ربیع الاول سال ۸۹۰ قمری (شماره D ۱۴۷۴).

۴۸. حلبة الكمیت، از شمس‌الدین محمد بن حسن بن علی بن عثمان النواحی القاهری الشافعی، درگذشته ۸۵۹ قمری، کتابت در سوم محرم سال ۸۹۶، برگ (شماره D ۵۹۶).

۴۳. صحاح اللغة، از ابی‌نصر اسماعیل بن حماد جوهری فارابی، درگذشته ۳۹۳ قمری، کتابت در صفر ۷۲۷، برگ (شماره D ۱۰۰۸).

۴۹. بغیة المشتاق فی نوادر العشاق، مجهول، کتابت در اوائل محرم سال ۹۸۰، به خط مغربی خوش (شماره D ۱۱۳۲).

۴۴. کتاب خلق الانسان، از ابی‌اسحاق ابراهیم بن السری بن سهل الزجاج النحوی، درگذشته ۳۱۱ قمری، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت در نیمه شوال سال ۵۳۲ به خط مغربی مُعرب، برگ (شماره D ۹۲۹).

۵۰. المقامات الحریریة، از ابی‌محمد قاسم بن علی بن محمد بن عثمان حریری بصری، درگذشته ۵۱۶ قمری، کتابت در رجب ۹۹۰، به خط عبدالرحمن بن احمد بن القاضی خط مغربی، برگ ۹۹ تا ۲۲۳ (شماره D ۱۰۶۶).

۵۱. نظم الدر والعقیان فی بیان شرف بنی زیان، از ابی‌عبدالله محمد بن عبدالله بن عبدالجلیل التنسی، درگذشته ۸۹۹ قمری،

۱۹۰۷ میلادی (شماره ۱۴۵۷ D).
 ۵۸. نسخه دیگر از همان کتاب، کتابت در ۲۳ ربیع الاول
 ۱۳۲۴، به خط مغربی برگ ۴۰ تا ۵۵ (شماره ۱۴۷۱ D).
 ۵۹. الانوار الحسنية، فی نسبة من بسجلماسة من الاشراف
 المحمدية، از احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن عبدالعزيز
 بن حسن بن يوسف الحسنی برگ ۳۳
 تا ۶۶ به خط مغربی (شماره ۱۳۵۱ D).

۶۰. الدرالسني فی بعض ما بفاس من
 اهل النسب الحسنی، از ابی محمد
 عبدالسلام بن الطیب القادری الحسنی،
 درگذشته ۱۱۱۰ قمری «۱۱۱ برگ» خط
 مغربی (شماره ۱۴۵۶ D).

۶۱. تقييد فی التعريف بالشرفاء
 الجوطيين، از ابی محمد عبدالسلام بن
 الطیب القادری، به خط عبدالمجید بن
 علی بن محمد بن علی الحسنی المنالی
 منقول از نسخه نوّه مؤلف، منقول از
 نسخه اصل به خط مؤلف در سال ۱۱۴۷
 قمری، خط مغربی برگ ۱ تا ۴ (شماره
 ۱۶۳۲ D).

۶۲. تقييد مشتمل علی فروغ بنی عمران من القبائل الهبطية، از
 عیسی بن احمد بن عیسی بن موسی بن عیاد بن احمد النجار
 الشریف العمرانی الحنینی البوشدادی من قبيلة سوماتة، به خط
 عبدالمجید بن علی المنالی الحسنی از نسخه نوّه مؤلف، منقول
 از نسخه مؤلف، ۹ برگ (شماره ۱۶۳۲ D).

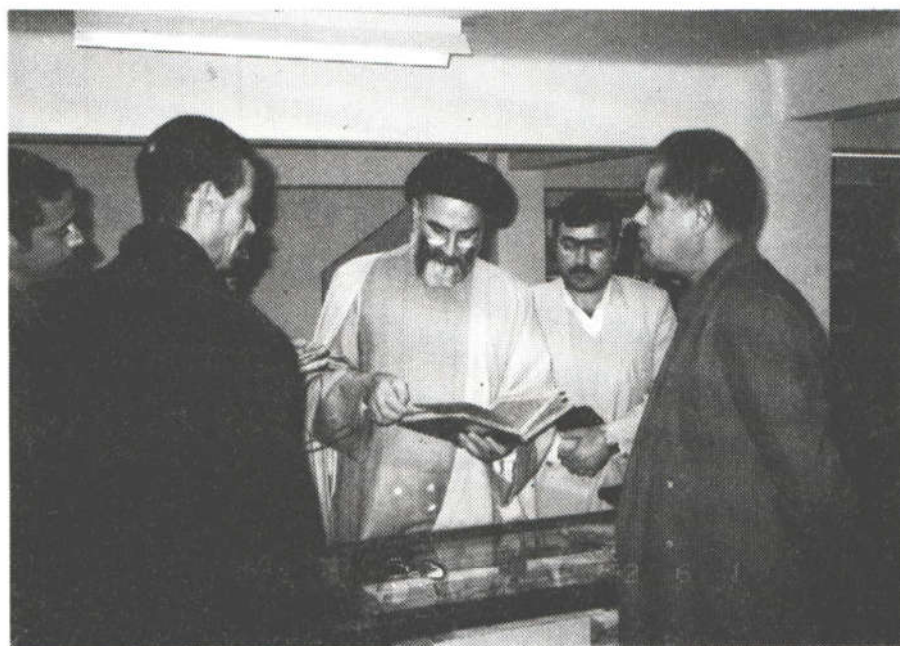
۶۳. تحویل فی اهل الدعاوی الباطلة الواهية علی النسبة النبوية
 الکریمة، مؤلف ناشناخته، ضمن مجموعه (شماره ۲۸۳ D)
 برگ ۱/۷۱ و ۷۱ ب.

۶۴. الانجم الزاهرة فی الذرية المطهرة، از ابی عبدالله محمد
 التهامی بن محمد بن احمد بن علی بن رحمون الحسنی العلمی،
 زنده تا سال ۱۱۳۰ قمری، از برگ ۱۹۰ تا ۲۱۸ (شماره
 ۱۴۸۴ D).

۶۵. شذور الذهب فی خیر نسب، از ابی عبدالله محمد التهامی
 بن محمد بن احمد بن علی بن رحمون الحسنی العلمی، زنده تا
 سال ۱۱۳۰ قمری. این کتاب را وی در ۱۹ رجب سال ۱۱۲۱
 نگاشته است. خط مغربی برگ ۱ تا ۱۸۹ (شماره ۱۴۸۴ D).

کتابت ۱۶ محرم ۹۹۸، به خط علی بن عبدالله ۲۰۲ برگ
 (شماره ۹۰۲ D).

۵۲. التعريف بآل بيت النبي ﷺ، از ابی زید عبدالرحمن
 القيروانی، درگذشته ۳۸۶ قمری، ۲۰ برگ به خط مغربی
 (شماره ۱۴۹۹ D).

درگنجینه نسخه های خطی در کتابخانه رباط

۵۳. المقتضب من کتاب جمهرة النسب، از یاقوت بن عبدالله
 الحموی البغدادی، درگذشته ۶۲۶ قمری، ۱۵۸ برگ. وی
 کتاب جمهرة النسب ابن الكلبي را تلخیص کرده است (شماره
 ۱۳۱۵ D).

۵۴. بهجة الناظرین و انس العارفين، از ابی عبدالله محمد بن
 عبدالله بن محمد الزموری، درگذشته ۷۳۱ قمری، ۱۱۹ برگ
 خط مغربی (شماره ۱۳۴۳ D).

۵۵. نسخه دیگر از همان کتاب در ۱۹۵ صفحه (شماره
 ۱۵۰۱ D).

۵۶. تواریخ الاخبار و التعريف بنسب النبی المختار، از
 نورالدین ابی الحسن علی بن محمد بن ابی القاسم بن محمد بن
 فرحون الیعمری القرطبی المالکی، درگذشته ۷۴۶ قمری، برگ
 ۱۳۴ تا ۱۴۲ خط مغربی (شماره ۱۳۴۸ D).

۵۷. کتاب فی انساب الشرفاء الذین لهم شهرة بفاس، از
 ابی محمد عبدالقادر بن عبوالشیهی الحسنی الجوطی، درگذشته
 ۱۰۹۹ قمری، برگ ۷۵ تا ۱۱۴، خط مغربی کتابت سال

۶۶. جواب عن سؤال يتعلق بوفاة سيدنا الحسين بن علي، واسم زوجته، وكم ترك من البنين، وهل لحق عقب منهم الى المغرب، از ابی‌العباس یا ابی‌الفضل احمد بن عبدالقادر بن علی بن احمد بن محمد القادری الحسنى، درگذشته ۱۱۳۳ قمری، برگ ۱/۴ تا ۷/ب، کتابت در شنبه ۱۱ رمضان سال ۱۱۴۷ به خط عبدالمجید بن علی بن محمد المنالی الحسنى (شماره D ۱۶۳۲).

۶۷. رساله در نسب شرفاء علمیین، از ابی‌العباس احمد بن عبدالقادر بن علی علال بن احمد بن القادری، درگذشته در شهر فاس مغرب در سال ۱۱۳۳ قمری، ۳۵ برگ (شماره D ۷۷۱).

۶۸. رساله فی نسب السادات الاشراف الادارسة الجوطیین، از محمد بن احمد بن المسناوی ابن محمد بن ابی‌بکر الدلائی، درگذشته ۱۱۳۶ قمری، کتابت در دوشنبه ۲۲ رمضان سال ۱۱۴۷، به خط مغربی عبدالمجید بن علی المنالی الحسنى، برگ ۹/ب تا ۱۱/۱ (شماره D ۱۶۳۲).

۶۹. التحقيق فی النسب الوثيق، او الاعتبار فی نسب النبى المختار والتعريف بازواجه واولاده، از احمد بن محمد بن ابی‌القاسم بن احمد بن عبدالرحمن بن محمد المکی العشماوی، زنده تا سال ۱۱۴۲ قمری، کتابت شب چهارشنبه ۱۲ رجب سال ۱۲۵۴ قمری، به خط مغربی عبدالقادر بن علی البویحی‌اوی الشریف الادریسی در مراکش در ۱۰ برگ (شماره D ۱۰۴۹).

۷۰. نسخه دیگر کتابت ۳ شنبه ۱۰ جمادی الاولی ۱۲۶۲، به خط مغربی محمد بن مبارک الدکالی، از برگ ۱/۱ تا ۱/۳۲۲ (شماره D ۱۳۵۱).

۷۱. قصیده فی نسب القادریین، از ابی‌عبدالله محمد الطیب بن مسعود بن احمد المرینی، درگذشته در فاس مغرب سال ۱۱۴۲ قمری، از برگ ۱/۳ تا ۳/ب کتابت پنجشنبه ۹ ربیع الاول ۱۱۴۹، به خط مغربی (شماره D ۱۶۳۰).

۷۲. الاشراف علی بعض من بفاس من مشاهیر الاشراف، از ابی‌عبدالله محمد الطالب بن حمدون بن عبدالرحمن بن الحاج السلمی النجار الفاسی، درگذشته ۱۲۷۴ قمری. وی در این اثر نسب اشراف را جمع آورده است. کتابت شنبه ۴ رجب سال ۱۲۶۰، در عصر مؤلف به خط مغربی، در ۱۲۴ برگ (شماره D ۶۵۳).

۷۳. یاقوتة النسب الوهاجة وفي ضمنها التعريف بسیدی

محمد بن علی مولی مجاجة او البواقیت الثمينة الوهاجة فی التعريف بسیدی محمد بن علی مجاجة، از ابی‌حامد العربی ابن عبدالقادر المشرفی الحسنى الادریسی، درگذشته ۱۳۱۳ قمری در ۸۸ برگ (شماره D ۱۵۳۴).

۷۴. تقييد فی ذکر شرفاء المغرب وصلحائه وقبائله، از عبدالعظیم الزموری کتابت شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۳۲۴ قمری، برگ ۱۶۵/ب تا ۱۷۴/ب (شماره D ۱۵۹۵).

۷۵. ذکر نسب بعض الصحابة ونسب الاشراف الادریسین وغيرهم، از ابی‌بکر بن محمد السیوطی، از برگ ۹۳/ب تا ۱۱۲/ب. در صحت نسبت این کتاب به ابی‌بکر سیوطی تردید وجود دارد (شماره D ۱۱۰۳).

۷۶. مختصر البيان فی نسب آل عدنان، از ابی‌العباس احمد بن ابی‌عبدالله محمد بن احمد بن محمد فتحا ابن عبدالله بن یحیی بن جزی الکلبی الاندلسی الغرناطی الجزیری. گزیده‌ای است از کتاب عبدالله بن عیسی بن محمد بن خلدون التونسی، کتابت صفر سال ۱۱۷۵ قمری به خط مغربی برگ ۳۸/ب تا ۱/۵۵ (شماره D ۱۰۹۳).

۷۷. نسخه دیگر به خط مغربی محمد بن الحسین بن سالم بن عمرو آل‌سیدی سلیمان بن محمد البوعمرانی الحسنى، برگ ۱/ب تا ۴۲/ب (شماره D ۱۱۳۳).

۷۸. نسخه دیگر کتابت دوشنبه ۲۸ ربیع الاول ۱۲۹۵ به خط مغربی از برگ ۱/۱۳۳ تا ۱۸۹/ب (شماره D ۱۴۲۸).

۷۹. زهرة الاخبار فی کنز الاسرار ومعدن الانوار فی آل بیت النبى المختار، از احمد بن محمد بن عبدالله الکلبی المقری التلمسانی برگ ۱/ب تا ۲۰/ب. این کتاب در سال ۱۳۴۹ قمری، در مغرب به چاپ رسیده است (شماره D ۷۸۴).

۸۰. مناقب الابرار ومحاسن الاخيار، از قاضی تاج‌الاسلام ابی‌عبدالله الحسین بن نصر بن محمد بن خمیس الموصلی الجهنی، درگذشته ۵۵۲ قمری، کتابت ۲۹ جمادی‌الآخر سال ۷۳۲، در یکی از مدارس شهر دمشق سوریه، برگ ۱/ب تا ۱۹۹/ب (شماره D ۱۰۲۷).

۸۱. اللمحات الانسية فی شرح القصيدة المسماة بالنفحات القدسية، از ابی‌علی الحسن بن ابی‌القاسم بن حسن بن بادیس القُسنطینی، درگذشته ۷۸۷ قمری، کتابت اواخر ذیحجه سال ۷۶۰ قمری، در عصر مؤلف به خط مغربی (شماره D ۱۶۴۱).

نیمه سال ۲۷۲ قمری نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت در ۵۶۷ قمری به خط ابی الفتح بن حسن بن عمرالشعرانی المنجم، برگ ۱ تا ۷۳ (شماره ۷۶۹ D).

۹۲. الثمرة فی علم الاحکام، از بطلمیوس به ضمیمه شرح آن از احمد بن یوسف بن ابراهیم المهندس المصری، هر دو رساله به فارسی، نسخه بسیار ارزنده و کهن و نفیس، کتابت ۵۶۷ قمری به خط ابی الفتح بن الحسن بن عمر الشعرانی المنجم، برگ ۷۴ تا ۱۱۹ (شماره ۷۶۹ D).

۹۳. الاسباب والعلامات، از نجیب الدین ابی حامد محمد بن علی بن عمر السمرقندی، درگذشته در هرات سال ۶۱۹ قمری کتابت ۷۴۴ قمری به خط حسن بن محمد المجاور (شماره ۵۷۸ D).

۹۴. الاغذیه والاشربة للمرضی، از محمد بن علی السمرقندی، کتابت ۷۴۴ قمری، برگ ۵۲ تا ۷۴ (شماره ۵۷۸ D).

۹۵. رساله فی مداواة و جمع المفصل، از محمد بن علی السمرقندی، کتابت شنبه ۲۰ جمادی الاولی سال ۷۴۴ برگ ۱۳۳ و ۱۳۴ (شماره ۵۷۸ D).

۹۶. کتاب الایلاقی، از محمد بن علی السمرقندی، کتابت شنبه ۳ رجب سال ۷۴۴، به خط حسن بن محمد المجاور، برگ ۱۷۴ تا ۱۹۰ (شماره ۵۷۸ D).

۹۷. کتاب الموجز من القانون، از علاء الدین ابی الحسن علی بن ابی الحزم القرشی الشهیر بابن النفیس، درگذشته ۶۸۷ قمری کتابت شنبه ۳ رجب سال ۷۴۴ قمری، به خط حسن بن محمد المجاور برگ ۱۳۵ تا ۱۷۳ (شماره ۵۷۸ D).

۹۸. الکشف والبیان فی تفسیر القرآن، از ابی اسحاق احمد بن محمد بن ابراهیم الثعلبی النیشابوری، درگذشته ۴۲۷ قمری،

۸۲. تحفة القضاء ببعض فضائل العلماء، از احمد بابا التنبکتی برگ ۱/۳۰۲ تا ۱/۳۲۱ (شماره ۱۶۴۱ D).

۸۳. جداول فی الانساب، از شیخ المشایخ عبدالقادر الفاسی، برگ ۴۴/ب تا ۱/۶۰ (شماره ۱۳۹۴ D).

۸۴. الاعتباط بتراجم اعلام الرباط، از ابی عبدالله محمد بن مصطفی بوجندار الرباطی، درگذشته ۱۳۴۵ قمری، تألیف سال ۱۳۴۴ قمری، نسخه به خط مغربی احتمالاً به خط مؤلف در ۲۶۶ برگ (شماره ۱۲۸۷ D).

۸۵. روضة الافنان فی وفيات الاعیان، از محمد بن احمد السوسی الجلوی الاکراری، درگذشته ۱۳۵۸ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف در نیمه ربیع الثانی ۱۳۵۱ قمری، در ۱۲۲ برگ (شماره ۱۳۲۲ D).

۸۶. معجم ما استعجم، از ابی عبید عبدالله بن عبدالعزیز بن ابی مصعب البکری المرسی الاندلسی، درگذشته ۴۸۷ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن کتابت ۲۴ رمضان ۵۸۳ قمری به خط اندلسی مغربی در ۱۷۰ برگ (شماره ۱۲۹۴ D).

۸۷. رحلة العبدی، از ابو عبدالله محمد بن محمد بن علی بن احمد بن سعود العبدی الحیحی، درگذشته اواخر سده هفتم قمری، کتابت شنبه اول رمضان ۹۸۱ به خط مغربی حسین بن علی بن احمد بن محمد المسکالی الیرغینی، در ۱۴۸ برگ (شماره ۱۰۱۲ D).

۸۸. تحریر اصول الهندسة لاقليدس^۱ از خواجه نصیرالدین طوسی، ابی جعفر محمد بن محمد بن حسن، درگذشته در بغداد سال ۶۷۲ قمری نسخه نفیس دارای اشکال هندسی نسخه زیبا به خط مغربی در ۱۳۸ برگ (شماره ۱۱۲۷ D).

۸۹. کتاب فی کلام علی ذوات الاسماء، وما يتصل بها من الشرح والبیان بالصورة والمثال، از مؤلف مجهول کتابت اواخر شعبان ۸۴۱ به خط مغربی در مکه مکرمه، برگ ۲۵۱ تا ۲۵۸ (شماره ۱۶۷۸ D).

۹۰. کشف الاسرار عن علم حروف الغبار، از ابی الحسن علی بن محمد بن محمد بن محمد بن علی القرشی الشهیر بالقلصادی السبطنی، درگذشته در باجه افریقا سال ۸۹۱ قمری، کتابت اواخر رجب ۸۵۲ قمری در عصر مؤلف، برگ ۱ تا ۲۰ (شماره ۱۴۱۱ D).

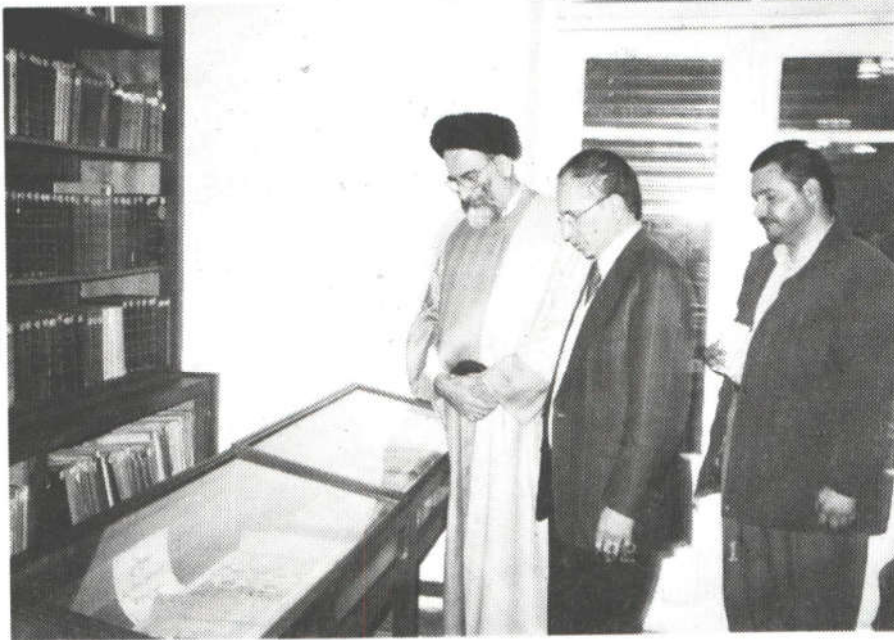
۹۱. الاختیارات فی الاعمال والحوایج من امور السلاطین، از ابو معشر جعفر بن محمد بن عمر البلخی منجم، درگذشته در

۱. تحریر اقلیدس از خواجه نصیرالدین طوسی تاکنون چند بار به چاپ رسیده است. نخستین چاپ آن با متن عربی در سال ۱۵۹۳ میلادی در شهر رم ایتالیا چاپ شده و از آن زمان تاکنون بیش از چهارصد و هشت سال می‌گذرد. این کتاب و نیز برخی از آثار ابن سینا از جمله کتاب قانون در دانشگاه‌های آن زمان در ایتالیا تدریس می‌شده و دلیل آن، همان چاپ متن عربی آن است که در آن زمان انجام شده؛ در زمانی که در کشور ما و دیگر کشورهای اسلامی از چاپ خبری نبوده است. دو نسخه از همین کتاب که در سال ۱۵۹۳ میلادی در رم به چاپ رسیده در این کتابخانه موجود است و همچون نسخه‌های خطی ارزش بسیاری دارد.

۱۰۷. القول العلی لشرح الاثر المروی عن سیدنا الامام علی علیه السلام،
از ابی‌عبدالله محمد بن احمد بن سالم بن سلیمان السفارینی
الناپلسی الحنبلی، درگذشته ۱۱۸۸ قمری، بدون تاریخ کتابت.
از روی نسخه‌ای به خط مؤلف کتابت شده است. برگ ۱ تا
۱۱۷ (شماره ۱۰۵ ک).
۱۰۸. السیره النبویه، از ابی‌محمد عبدالملک بن هشام کتابت
در ۶۱۹ قمری، به خط عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن
الانصاری (شماره ۷۷ ک).

شامل بخشی از سوره بقره، بدون تاریخ کتابت در ۵۰ برگ
۲۴ سطری (شماره ۱۳۶ ک).
۹۹. تعلیقات علی الکشف و البیان فی تفسیر القرآن للثعلبی،
از ابی‌محمد عبدالقادر بن ابی‌القاسم العراقی الحسینی الفاسی،
درگذشته ۱۳۱۳ قمری. نسخه کامل نیست. برگ ۱۷۵ تا
۱۸۰ (شماره ۶۴ ک).
۱۰۰. اخلاق حملة القرآن، از ابی‌بکر محمد بن حسین بن
عبدالله الآجری الشافعی، درگذشته ۳۶۰ قمری کتابت ۲۷ ذیحجه
۸۱۶ برگ ۶۱ تا ۷۱ (شماره ۳۷ ک).

۱۰۱. کتاب التبیان فی آداب حملة القرآن،
از ابی‌زکریا یحیی بن شرف الحزامی
الحوارانی معروف به نووی، درگذشته
۶۷۶ قمری کتابت اوائل سده هشتم
قمری برگ ۱ تا ۲۵ (شماره ۳۷ ک).
۱۰۲. فتوح الغیب فی الکشف عن قناع
الریب یا «حاشیه علی الکشاف»، از
شرف‌الدین حسین بن محمد بن عبدالله
الطیبی، درگذشته ۷۴۳ قمری کتابت
اوائل جمادی الآخر سال ۹۴۱ قمری در
۱۵۸ برگ.
۱۰۳. صحیح البخاری، کتابت ۱۷ ربیع
الآخر ۷۸۹ قمری (شماره ۹۳ ک).
۱۰۴. المنهل الروی فی الحدیث النبوی،

استاد صبیحی، مسؤول کتابخانه، در گنجینه نسخه‌های خطی

۱۰۹. نسخه دیگر کتابت ظهر چهارشنبه ۸۴۷ قمری (شماره
۱۰۳ ک).
۱۱۰. الشفاء بتعریف حقوق المصطفی، از قاضی ابی‌الفضل
عیاض بن موسی بن عیاض الیحصبی السبئی، درگذشته ۵۴۴
قمری کتابت جمعه ۲۰ شوال ۸۷۷، به خط ابراهیم بن احمد
بن عمر بن یونس النابلسی الشافعی (شماره ۹۶ ک).
۱۱۱. المواهب اللدنیة بالمنح المحمدیة، از شهاب احمد بن
محمد بن ابی‌بکر القسطلانی القتیبی المصری، درگذشته ۹۲۳
قمری کتابت ظهر چهارشنبه ۲۶ جمادی الاولی ۹۸۹ (شماره
۱۸۷ ک).

از بدرالدین محمد بن ابراهیم بن سعدالله بن جماعة الکنانی
الحموی الشافعی، درگذشته ۷۳۳ قمری، در تلخیص علوم
الحدیث ابن‌الصلاح، کتابت یکشنبه ۲۱ جمادی الثانی ۸۱۱
قمری به خط احمد بن احمد بن محمد (شماره ۳۷ ک).
۱۰۵. احیاء القلب المیت بدخول البیت، از ابی‌الفضل
عبدالرحیم بن الحسین بن عبدالرحمن الکردی العراقی المصری
الشافعی، درگذشته ۸۰۶ قمری، به خط تونسسی که بر مؤلف
خوانده شده، کتابت سال ۸۶۸ قمری (شماره ۹۱ ک).
۱۰۶. ایضاح البرهان فی الثناء علی السلطان، از علم‌الدین
صالح بن عمر بن رسلان البلقینی القاهری الشافعی، درگذشته
۸۶۸ قمری کتابت سه‌شنبه ۱۲ رمضان ۸۵۹ قمری در عصر
مؤلف، به خط ابی‌بکر بن ابراهیم بن محمد بن عمر بن فلاح.
برگ ۱ تا ۵ (شماره ۲۰۳ ک).

۱. نسخه بسیار نفیس و کهن مورخ سده هفتم قمری در کتابخانه بزرگ
آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی (ره) موجود و شامل نیمی از کتاب و با نسخه
اصل مقابله و تصحیح شده است.

۱۲۲. التقسیم والتبیین فی حکم اموال المستغرقین، از ابی زکریا یحیی بن محمد بن الولید الشبلی، کتابت ۲۴ ربیع الاول ۸۶۷ قمری، به خط علی بن احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن...؟ برگ ۱ تا ۲۰۶ (شماره ۳۳ ک).

۱۲۳. منهاج الوصول الی علم الاصول، از قاضی عبدالله بن عمر بن محمد بن علی البیضاوی، درگذشته ۶۸۵ قمری، کتابت نیمه شعبان ۷۰۸ در ۱۸ برگ به خط نستعلیق (ش ۱۶۳ ک).
۱۲۴. شرح المختصر الاصلی لابن الحاجب، از حسن بن محمد حسین قمی نیشابوری معروف به نظام، درگذشته ۸۵۰ قمری کتابت جمعه ۲۴ شعبان ۸۷۵ در ۲۹۳ صفحه (شماره ۱۶۵ ک).

۱۲۵. العافیة، از ابی محمد عبدالحق بن عبدالرحمن بن عبدالله الازدی الخزرجی الاشیبلی معروف به ابن الخراط، درگذشته ۵۸۱ قمری کتابت سه شنبه ۶ محرم ۹۴۶ به خط سلیمان بن ابراهیم بن داود بن الیاس بن عبدالله الشافعی، نسخه را محمد بن ابراهیم بن محمد الشافعی، مالک آن، مقابله و تصحیح کرده است (شماره ۲ ک).

۱۲۶. حادی الارواح الی بلاد الافراح، از ابی عبدالله محمد بن ابی بکر بن ایوب بن قیوم الجوزیه الزرعی دمشقی، درگذشته ۷۵۱ قمری، کتابت دوشنبه ۲۴ ربیع الاول ۸۵۵ (شماره ۶۷ ک).

۱۲۷. قوت القلوب فی معامله المحبوب، از ابی طالب محمد بن علی بن عطیة الحارثی المکی، درگذشته ۳۸۶ قمری، کتابت سده دهم قمری به خط مغربی. این نسخه را با نسخه ای که بر آن خط شیخ ابن عباد نوشته شده بوده ابی العباس احمد بن ابی المحاسن الفاسی در سال ۹۹۲ ق مقابله و تصحیح کرده است، در ۳۴۸ صفحه (شماره ۷ ک).

۱۲۸. الرسالة القشیریة^۲ از ابی القاسم عبدالکریم بن هوزان بن عبدالملک القشیری النیشابوری، درگذشته ۴۶۵ قمری کتابت سه شنبه ۱۸ رجب ۷۳۰ به خط محمد البغدادی الطرابلسی. این نسخه با نسخه مورخ ۵۱۷ قمری مقابله و تصحیح شده است.

۱. این کتاب در مغرب به چاپ رسیده است.

۲. نسخه بسیار نفیس و کهنی از این کتاب که در سده هفتم قمری کتابت شده است، در کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) موجود و در جلد سی ام فهرست نسخه های خطی معرفی شده است.

۱۱۲. نسخه دیگر مورخ ظهر دوشنبه ۱۱ صفر سال ۹۹۰، به خط اسماعیل بن علی بن محمد بن یحیی الغرینی الصنادیدی الشافعی (شماره ۸۵ ک).

۱۱۳. التثوف الی رجال التصوف، از ابی الحجاج یوسف بن یحیی بن عیسی التادلی المعروف بابن الزیات، درگذشته ۶۲۷ قمری کتابت ۲۰ ذیحجه ۱۰۱۹ قمری (شماره ۵۶ ک).
۱۱۴. تاج الحسن الباهر فی اهل النسب الطاهر، از ابی حامد العربی ابن محمد بن قاسم العلوی المدغری الحسینی، درگذشته ۱۳۰۹ قمری، نسخه بدون تاریخ، سال تألیف ۱۲۹۱ قمری، برگ ۳۰۱ تا ۳۷۰ (شماره ۳۸ ک).

۱۱۵. فهرست ابی عبدالله محمد بن عبدالحی الکتانی، که برای محمد صادق بن محمد طاهر بن محمد النیفر التونسی المالکی نگاشته است. ناتمام، به خط مغربی، بدون تاریخ، برگ ۴۸ تا ۱۴۴ (شماره ۶۸ ک).

۱۱۶. کتاب الارشاد فی قواعد العقائد، از امام الحرمین ابی المعالی عبدالملک بن عبدالله بن یوسف الجوینی، درگذشته ۴۷۸ قمری، کتابت شنبه ۲۶ صفر سال ۸۰۶ برگ ۱۴۹ تا ۱۹۴ (شماره ۱۶۰ ک).

۱۱۷. المنقذ من الضلال والمفصح عن الاحوال، از ابی حامد محمد بن محمد الغزالی، کتابت ۱۸ جمادی الاولى ۷۴۹ برگ ۱۲۷ تا ۱۵۷ (شماره ۱۱۷ ک).

۱۱۸. شرح المواقف لعضدالدین الایجی، از میرسید شریف جرجانی، درگذشته ۸۱۶ قمری، کتابت شوال ۸۸۹ قمری در سمرقند، به خط محمد بن محمد بن محمد بن احمد بن علی خطیب جامع الظاهر بالحسینیة در قاهره در ۳۵۸ برگ (شماره ۱۶۹ ک).

۱۱۹. کتاب الاحکام فی تمییز الفتاوی عن الاحکام و تصرفات القاضی و الامام، از شهاب الدین احمد بن ادیس بن عبدالرحمن السنهاجی القرافی، درگذشته ۶۸۴ قمری کتابت اوائل رمضان ۸۰۶ قمری، برگ ۲ تا ۱۲ (شماره ۱۶۰ ک).

۱۲۰. المختصر الفقهی، از ابن عرفه، کتابت ۲۶ رمضان ۹۸۲، به خط حسن بن علی البوشومی المالکی، در ۵۱۵ صفحه (شماره ۷۶ ک).

۱۲۱. تحفة اولی النفوس الزکیة فی المسائل المکیة فی الموارث، مؤلف مجهول، کتابت ۱۶ ذیقعد ۸۵۲ قمری به خط عبدالقادر بن محمد بن عبدالرحمن (شماره ۱۵۲ ک).

۱۲۹. شرح اسماء الله الحسنى، از ابی‌محمد عبدالسلام بن عبدالطالب المسراتی، درگذشته در قیروان سال ۶۴۶ قمری، کتابت جمادی الاولی ۸۴۴ به خط یوسف بن ابراهیم المغربی الحنفی، شامل ۲۲۱ صفحه (شماره ۴۴ ک).

۱۳۰. ریاض الصالحین و بستان المستمعین، از ابی‌زکریا یحیی النوی، کتابت سال ۹۵۶ قمری در ۷۸ برگ (شماره ۸۷ ک).

۱۳۱. القول البدیع فی الصلاة علی الحبيب الشفیع، از شمس‌الدین محمد بن عبدالرحمن بن ابی‌بکر السخاوی المصری الشافعی، درگذشته ۹۰۲ قمری نسخه‌ی اصل به خط مؤلف در سال ۸۶۱ قمری، در مسجد الغمری قاهره ۲۵۶ برگ (شماره ۱۱ ک).

۱۳۲. الانوار الزکیة علی المکودی شارح الالفیة، از ابی‌محمد عبدالقادر العراقی نسخه‌ی اصل به خط مؤلف برگ ۱۰۴ تا ۱۲۸ (شماره ۶۴ ک).

۱۳۳. رفع الخفاء علی منظومة البناء، از ابی‌محمد عبدالقادر العراقی، نسخه‌ی اصل به خط مؤلف، برگ ۱۲۹ تا ۱۳۵ (شماره ۶۴ ک).

۱۳۴. نهج البلاغة، از شریف رضی، درگذشته در بغداد سال ۶۰۶ قمری، بدون تاریخ کتابت، احتمالاً نسخه‌ی کهن و ناتمام (شماره ۲۰۲ ک).

۱۳۵. حط النقاب عن وجوه اعمال الحساب، از ابی‌العباس احمد بن حسین بن علی بن الخطیب ابن قنذ القسطنطینی مغربی، درگذشته ۸۰۹ قمری، کتابت سه‌شنبه غره ربیع الآخر ۸۰۷ در عصر مؤلف، ۱۳۱ برگ (شماره ۱۸۰ ک).

۱۳۶. کتاب الفتاوی، مؤلف مجهول کتابت پنجشنبه ۲۵ شعبان ۷۳۵ قمری، به خط عثمان بن محمد بن احمد السولی الشافعی، ۲۸۱ صفحه (شماره ۱۸۴ ک).

۱۳۷. شرح الفیه ابن مالک، از بدرالدین محمد بن مالک طائی، درگذشته ۶۸۶ قمری، کتابت چهارشنبه ۱۹ جمادی الثانی سال ۸۰۱ قمری، به خط ابی‌بکر بن محمد بن عبدالله الحکمی الشافعی، در ۳۲۲ صفحه (شماره ۱۹۵۰ د).

۱۳۸. حواشی بر توضیح جمال‌الدین عبدالله بن یوسف بن هشام الانصاری النحوی، از شهاب‌الدین احمد بن عبدالرحمن بن عبدالله بن هشام الانصاری النحوی، درگذشته ۸۳۵ قمری، کتابت ۱۹ ذیحجه ۸۶۷ در ۵۲۴ صفحه (شماره ۲۲۵۲ د).

۱۳۹. رفع السور و الارائك عن مخبئات اوضح المالك لابن هشام، از محی‌الدین عبدالقادر بن ابی‌القاسم بن احمد الانصاری المالکی المکی، درگذشته ۸۸۰ قمری، کتابت غره رجب ۸۸۰، در ۳۴۴ صفحه (شماره ۲۲۴۶ د).

۱۴۰. سوابغ النوابع در شرح نوابغ الکلم زمخشری، از جمال‌الدین محمد بن ابراهیم الحلبي الربعی الحنفی معروف بابن‌الحنبلی، درگذشته ۹۷۱ قمری، تاریخ تألیف سال ۹۶۷ قمری، خط مغربی فاقد تاریخ کتابت (شماره ۱۸۰۰ د).

۱۴۱. استدراک علی تبیان بدیعة البیان، از عبدالله دمشقی مشهور بابن ناصرالدین، کتابت آخر ربیع الاول ۸۹۱ قمری، به خط نسخ محمد بن الطرابلسی الحنفی برگ ۱۵۷ تا ۱۶۲ (شماره ۱۸۰۴ د).

۱۴۲. النجم الثاقب فیما لاولیاء الله من مفاخر المناقب، از محمد بن احمد بن ابی‌الفضل بن سعد الانصاری التلمسانی، درگذشته در مصر سال ۹۰۱ قمری، در دو جلد به ترتیب الفبایی در شرح احوال و تراجم اهل سنت. مؤلف این کتاب را برای خزانه سلطان المتوکل علی الله ابی‌عبدالله نگاشته است، به خط مغربی، ج ۱، کتابت ۲۳ ذیحجه ۱۲۹۰ و ج ۲ کتابت ۲۱ محرم ۱۲۹۱. این کتاب تا کنون چاپ نشده و بروکلیمان آن را ندیده است (شماره ۱۹۱۰ د).

۱۴۳. انس الجلیل فی جلو العنادیس عن سینیة ابن بادیس، از قاضی بجایة احمد بن محمد بن عثمان بن یعقوب بن سعید بن عبدالله المانوی الورییدی معروف بابن‌الحاج، درگذشته ۹۳۰ قمری، کتابت شب ۴ رجب ۹۹۶ قمری به خط علی بن عبدالکریم بن عبدالقوی ابن جابر الحداوی العمرانی، برگ ۱۴۳ تا ۱۸۰ (شماره ۲۱۰۰ د).

۱۴۴. ذیل علی التعلل برسوم الإسناد بعد انتقال اهل المنزل و الناد، هر دو از محمد بن احمد بن غازی العثماني المکناسی ساکن فاس مغرب، درگذشته ۹۱۹ قمری، تألیف در سال ۹۰۵ قمری، کتابت ۱۹ ربیع الثانی ۱۱۴۸ قمری به خط علی بن محمد بن علی العکاری البلغیثی که از روی نسخه اصل به خط مؤلف کتابت کرده است. برگ ۴۷۱ تا ۴۸۴ (شماره ۲۰۰۸ د).

۱۴۵. اجازة، ابی‌القاسم محمد بن ابی‌القاسم بن محمد بن ابی‌النعمان ابن الوزير الغسانی الفاسی، درگذشته ۱۰۳۲ قمری که برای ابی‌محمد عبدالله بن المجاهد محمد العیاشی در ۱۸ ذیحجه سال ۱۰۳۰ نگاشته است برگ ۲۴ تا ۳۰ (شماره ۲۲۵۴ د).

۱۵۵. فهرسة، از احمد بن محمد بن محمد بن عجيبة الحسنی اللنجری التطوانی، درگذشته ۱۲۲۴ قمری، کتابت شب پنجشنبه ۳ جمادی الثانی سال ۱۳۳۷ قمری برگ ۱ تا ۳۳ (شماره ۱۸۵۴ د.)

۱۵۶. إجازة إلى الفقيه الطيب ابن الشليح السلوی که عبدالحفیظ بن محمد الطاهر بن عبدالكبير الفاسی الفهری^۱، درگذشته ۱۳۸۴ قمری، به خط مغربی، از برگ ۱۰۹ تا ۱۱۳ (شماره ۲۰۹۱ د.)

۱۵۷. غاية الاختصار فی نسب آل البيت الاطهار عليهم السلام، از ابی محمد شمس‌الدین بن محمد الأتقی ابن محمد الخراز الحسنی نقیب السادة الطالبيين، درگذشته حدود سال ۶۹۸ قمری، نسخه به خط نسخ و بدون تاریخ کتابت، شامل ۶۸ برگ (شماره ۱۸۶۸ د.)

۱۵۸. ذکر اولاد النبی صلى الله عليه وآله و خصائصهم و علوم مقامهم، از احمد بن علی بن محمد السوسی البوسعیدی الهشتوکی، درگذشته ۱۰۴۶ قمری به خط مغربی، بدون تاریخ کتابت برگ ۲۷۰ تا ۲۷۴ (شماره ۲۱۷۳ د.)

۱۵۹. ذکر بعض مشاهیر فاس فی القديم، از عبدالرحمن بن عبدالقادر الفاسی، خط مغربی، بدون تاریخ کتابت این کتاب در شهر فاس مغرب بدون تاریخ به صورت سنگی چاپ شده است. برگ ۱ تا ۱۹ (شماره ۲۱۴۹ د.)

۱۶۰. التحقيق فی النسب الوثيق = الاعتبار والتاریخ بنسب النبی المختار، از احمد بن محمد بن احمد بن عبدالرحمن بن محمد المکی العسماوی، درگذشته حدود ۱۱۴۲ قمری، به خط مغربی، بدون تاریخ کتابت، برگ ۱ تا ۸۵ (شماره ۲۲۹۹ د.)

۱۶۱. درة التيجان ولقطة اللؤلؤ والمرجان، ارجوزه ای است در احوال مشاهیر شرفاء مغرب شامل ۵۰۰ بیت، از محمد بن محمد بن عبدالرحمن بن ابی بکر الدلائی، درگذشته ۱۱۴۲ قمری به خط مغربی فاقد تاریخ کتابت، برگ ۱۸۷ تا ۲۰۷ (شماره ۲۱۳۴ د.)

۱. عبدالحفیظ الفاسی با مرحوم آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) - پدر بزرگوارم - حدود پنجاه سال قبل ارتباط مکاتبه ای داشته و برخی از نامه‌های وی که به پدرم نوشته هم اکنون نزد این جانب موجود است. وی از مشاهیر علمای مغرب به شمار می‌آید و تألیفات بسیاری دارد.

۱۴۶. اقتناء الاثر بعد ذهاب اهل الاثر = مسالك الهداية إلى معالم الرواية = العجالة الموفية فی اسانید الفقهاء والمحدثین و الصوفية، از ابی سالم عبدالله بن محمد بن ابی بکر العیاشی، درگذشته ۱۰۹۱ قمری، خط مغربی، بدون تاریخ کتابت، برگ ۲۶ تا ۶۴ (شماره ۲۱۷۳ د.)

۱۴۷. الفهرسة، از ابی علی الحسن بن مسعود الیوسی، درگذشته ۱۱۰۲ قمری، بدون تاریخ کتابت، نسخه با نسخه اصل به خط مؤلف مقابله و تصحیح شده است برگ ۴۱ تا ۸۸ (شماره ۱۸۳۸ د.)

۱۴۸. عذب الموارد فی رفع الاسانید، از ادريس بن محمد بن احمد بن محمد الشریف الحسنی المنجرة، درگذشته ۱۱۳۷ قمری، بدون تاریخ کتابت، برگ ۱ تا ۳۹ (شماره ۱۸۳۸ د.)

۱۴۹. الإسناد للشفیع يوم التناد و بما حضر من الذخائر عند التنقل من دارالاکابر، از عبدالرحمن بن ادريس بن محمد بن احمد المنجرة، درگذشته ۱۱۷۹ قمری، کتابت سال ۱۲۳۳ قمری به خط مغربی، در ۸۱ صفحه (شماره ۲۲۸۵ د.)

۱۵۰. إجازة، از محمد بن سالم الحفنی یا الحفناوی، درگذشته ۱۱۸۱ قمری که برای محمد بن الحسن الجنوی الحسنی النظوانی درگذشته در مراکش به سال ۱۲۰۰ قمری در رجب سال ۱۱۷۵ نگاشته است. خط مغربی بدون تاریخ کتابت، برگ ۲۱ تا ۲۴ (شماره ۲۲۳۸ د.)

۱۵۱. إجازة، از محمد بن قاسم حسوس، درگذشته ۱۱۸۲ قمری که برای محمد بن الحسن الجنوی التطوانی نوشته است. بدون تاریخ کتابت، خط مغربی برگ ۱۹ تا ۲۱ (شماره ۲۲۳۸ د.)

۱۵۲. سلسلة الإسناد فی العلوم عن الأشیخ و الاعلام، از محمد بن الحسن بن مسعود بنانی، درگذشته ۱۱۹۴ قمری در فاس مغرب، خط مغربی یکی از شاگردان مؤلف که از روی خط استاد خود کتابت کرده است. برگ ۵۲۸ تا ۵۵۰ (شماره ۲۰۰۸ د.)

۱۵۳. فهرسة، از محمد التاودی بن الطالب ابن سودة المری، درگذشته ۱۲۰۹ قمری، بدون تاریخ کتابت، برگ ۱۷۳ تا ۲۵۰ (شماره ۲۰۱۸ د.)

۱۵۴. رسالة اعتذار عن الاجازة، از یک مؤلف از سده دوازدهم قمری به خط مغربی بدون تاریخ کتابت، صفحه ۶۶۴ تا ۶۶۷ (شماره ۲۰۱۰ د.)

و نفیس، بدون تاریخ، به خط مغربی، برگ ۹۳ تا ۱۵۰ (شماره ۲۳۲۳).

۱۷۲. ایضاح المعانی الزاهرات والافصاح بحقائق العبادات فی شرح الکلمات الباقیات الصالحات، از ابی‌العباس احمد بن معد التجیبی الاندلسی الشهیر بابن الإقلیشی، درگذشته ۵۵۰ قمری، ۳ جزء در یک مجلد، کتابت نیمه ربیع الآخر ۷۱۱، به خط محمد بن محمد بن عقیق بن کریم بن عبدالله بن یحیی الفهری (شماره ۱۷۳۷ د).

۱۷۳. اعراب القرآن الکبیر، از ابی‌اسحاق ابراهیم بن السری بن سهل معروف به زجاج، درگذشته ۳۱۱ قمری جلد اول، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۸۲ و ۳۸۷ قمری در ۳۳۳ برگ (شماره ۳۳۳ اوقاف). این کتاب در ده جلد و تمامی آن در نیمه دوم سده سوم قمری کتابت شده است و از نفیس‌ترین و کهن‌ترین نسخه‌های این کتابخانه و دیگر کتابخانه‌های جهان به‌شمار می‌آید.

۱۷۴. الاتصاف فی التنبیه علی الاسباب التي اوجبت الاختلاف بین المسلمین فی آرائهم، از عبدالله بن محمد معروف به ابن سید البظلمیوسی الاندلسی، درگذشته ۵۲۱ قمری، نسخه کهن، کتابت اوائل سده ششم قمری. این نسخه در سال ۵۱۵ قمری بر مؤلف خوانده و تصحیح شده است (شماره ۲۶۷۴ کتابی).

۱۷۵. التاج فی اخلاق الملوک، از ابی‌عثمان عمرو بن بحر الجاحظ، درگذشته ۲۵۵ قمری، نسخه بسیار کهن بر روی پوست. این نسخه در نیمه نخست سده سوم قمری در کتابخانه فتح بن خاقان، درگذشته ۲۴۷ قمری قرار داشته است (شماره ۲۶۷۲ کتابی). این نسخه از معدود نسخه‌های بسیار کهن موجود در جهان به‌شمار می‌آید.

۱۷۶. سفره فیہ جمیع شیوخ عبدالله بن وهب القرشی الذین روی عنهم وسمع منهم، نسخه بسیار کهن کتابت سده سوم قمری بر روی پوست (دقیقاً مشخص نیست که این نسخه هم اکنون در این کتابخانه موجود است یا نه، زیرا این جانب در این سفر به هنگام بازدید از کتابخانه رباط آن را نیافتم).

۱۷۷. شرح ما یتکتب بالیاء من الاسماء المقصورة والافعال، از عبدالله بن جعفر بن درستویه، درگذشته ۳۴۷ قمری، نسخه بسیار کهن کتابت ۳۵۱ قمری در ۴ برگ، (شماره ۷/۱۰۰ ق).

۱۷۸. العروض، از ابی‌بکر محمد بن السری بن سهل السراج البغدادی، درگذشته ۳۱۶ قمری، نسخه بسیار کهن به خط نسخ

۱۶۲. مطالع الزهراء فی ذریه بنی الزهراء فی نسب الشرفاء الحسینین و الحسینین، از ابی‌عبدالله محمد بن هاشم العلوی الحسنی السجلمایوی، درگذشته ۱۲۷۰ قمری، به خط مغربی، بدون تاریخ کتابت ۱۷۸ برگ (شماره ۱۷۶۸ د).

۱۶۳. ازالة اللبس و الشبهات عن ثبوت الشرف من قبل الامهات، از عابد بن احمد بن الطالب ابن سوده المری، درگذشته ۱۳۵۹ قمری، کتابت در صبح یکشنبه ۱۲ جمادی الاولی ۱۳۲۳ به خط مغربی در ۱۴۲ صفحه (شماره ۱۵۴۹ د).

۱۶۴. کتاب فی علم الرمی و صفاته و مقادیره و مداراته، منسوب به بابک بن اردشیر، کتابت شنبه ۲۴ رجب ۸۵۳ قمری به خط نسخ، برگ ۱۵ تا ۲۱ (شماره ۱۸۶۷ د).

۱۶۵. الواضح فی علم الرمی و النشاب، از طبری، کتابت سه‌شنبه ۲۲ جمادی الآخر سال ۸۵۳ قمری، برگ ۱ تا ۱۳ (شماره ۱۸۶۷ د).

۱۶۶. الايضاح فی علم الرمی و السبق، از ابی‌عبدالله محمد بن یوسف الإخباری الشافعی، کتابت شنبه ۲۶ جمادی الثاني ۸۵۳ قمری به خط محمد بن حجی الخیری الشافعی، برگ ۲۲ تا ۳۳ (شماره ۱۸۶۷ د).

۱۶۷. بغیة المرامی و غایة المرام للمعانی فی علم الرمی، از سیف‌الدین طیبغا الاشرافی البکلمشی یونانی، درگذشته حدود ۷۷۰ قمری، کتابت جمعه ۲۲ شعبان ۸۵۳ به خط محمد بن حجی الخیری الشافعی، برگ ۶۰ تا ۹۲ (شماره ۱۸۷۶ د).

۱۶۸. کشف الحجاب عن قانون الحساب، از علی بن محمد القرشی الشهیر بالقصادی البسطی، کتابت ۱۴ ذیقعه ۸۴۹، نسخه اصل به خط مؤلف در شهر فاس مغرب، برگ ۱۸۰ تا ۲۷۰ (شماره ۲۲۶۱ د).

۱۶۹. رساله فی الاسطرلاب، از ابراهیم بن احمد بن فتوح العقیلی الغرناطی، درگذشته ۸۶۷ قمری، کتابت ۹۸۱ قمری، به خط مغربی علی بن عبدالرحمن الزجینی، برگ ۹۲ (شماره ۲۳۳۲ د).

۱۷۰. شرح ارجوزة أبی مفرغ فی التوقيت، از علی بن محمد القرشی البسطی الشهیر بالقصادی، کتابت ۹۸۱ قمری به خط علی بن عبدالرحمن الزجینی، برگ ۱۵۵ تا ۱۵۹ (شماره ۲۳۳۳ د).

۱۷۱. التفهیم لاوائل صناعة التنجیم، از ابوریحان محمد بن احمد بیرونی خوارزمی، درگذشته ۴۴۰ قمری، نسخه کهن

بن غلبون، درگذشته ۳۹۹ قمری، جلد اول، نسخه کهن، کتابت سده ششم قمری، مقابله و تصحیح شده در سال ۶۰۲ قمری، ۱۹۲ برگ (شماره ۲۸۲ ق).

۱۹۱. التذکرة فی القرائات، جلد دوم، کتابت سده ششم، ۹۷ برگ (شماره ۱۱۳۴ ق).

۱۹۲. التعریف والاعلام فیما ابهم فی القرآن من الاسماء والاعلام، از ابی القاسم عبدالرحمن بن عبدالله بن احمد بن اصبح بن ابی الحسن بن سعدون بن رضوان بن فتوح الخثعمی السهیلی^۱، درگذشته ۵۸۱ قمری، نسخه کهن (شماره ۱۲۰۲ د).
۱۹۳. فتح الرحیم لکشف ما یلبس من کلامه القدیم، از شهاب الدین احمد بن محمد بن احمد البابی. این کتاب را مؤلف برای سلطان سلیمان بن سلیم عثمانی نگاشته است. نسخه اصل به خط مؤلف، کتابت ۹۵۹ قمری، ۱۲۶ برگ (شماره ۱۲۱ ق).

۱۹۴. فرائد المعانی فی شرح حرز الامانی للشاطبی، از ابی عبدالله محمد بن محمد بن داود صنهاجی معروف بابن آجروم، درگذشته ۷۲۳ قمری، جلد ۱ و ۲، نسخه اصل به خط مؤلف نیمه نخست سده هشتم قمری و برگ‌هایی نیز به خط فرزند مؤلف عبدالله است. جلد اول ۱۶۹ و جلد دوم ۱۷۸ برگ (شماره ۱۴۶ ق).

۱۹۵. اللباب فی علوم الکتاب، از ابی حفص عمر بن علی بن عادل الحنبلی الدمشقی، از علمای سده نهم قمری، در آخر سوره طه را آورده که در ۱۵ شعبان سال ۸۸۰، آن را نگاشته است و نسخه شامل جزءهای اول و دوم و هشتم است (شماره ۸۱۹ د).

۱۹۶. لطائف الاشارات، از ابی القاسم عبدالکریم بن هوزان بن عبدالملک بن طلحة النیشابوری القشیری، درگذشته ۴۶۵ قمری، جزء ۱ و ۲ کتابت صفر ۸۹۶ قمری،^۲ (شماره ۳۰۰ ق).

۱۹۷. مشکل اعراب القرآن، از ابی محمد مکی بن ابی طالب حموش بن محمد بن مختار الاندلس القیسی، کتابت ربیع الثانی ۷۲۵ قمری، به خط برکات بن عبدالرحمن بن حسین الفندلاوی (شماره ۲۲۰ ق).

کتابت ۳۵۲ قمری، ۸ برگ (شماره ۱۰/۱۰۰ ق).

۱۷۹. کتاب القلم، از ابی بکر محمد بن السری بن سهل السراج البغدادی، درگذشته ۳۱۶ قمری، نسخه بسیار کهن کتابت ۳۵۲ قمری (شماره ۲/۱۰۰ ق).

۱۸۰. مختصر فی فک دوائر العروض، مؤلف مجهول، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، ۳ برگ (شماره ۱۱/۱۰۰ ق).

۱۸۱. مسند ابن ابی شیبۀ عبدالله بن محمد بن ابی شیبۀ کوفی، درگذشته ۲۳۵ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت سده چهارم قمری بر روی پوست در ۸۰ برگ (شماره ۶۴۸).

۱۸۲. الموجز فی النحو، از ابوبکر محمد بن السری بن سهل السراج البغدادی، درگذشته ۳۱۶ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، ۳۴ برگ، (شماره ۱۰۰).

۱۸۳. الموفقی فی النحو، از محمد بن احمد بن کیسان، درگذشته ۲۹۹ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، در ۱۲ برگ (شماره ۱۰۰).

۱۸۴. النحو، از ابی علی الحسن بن عبدالله معروف به «بلکذۀ»، درگذشته ۲۱۰ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۵۲ قمری (شماره ۵/۱۰۰).

۱۸۵. الهجاء، از ابوبکر محمد بن السری بن سهل السراج البغدادی، درگذشته ۳۱۶ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، (شماره ۵/۱۰۰).

۱۸۶. الورقة، از ابی عبدالله محمد بن داوود بن الجراح الکاتب، درگذشته ۲۹۶ قمری، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت ۳۵۲ قمری، (شماره ۶/۱۰۰).

۱۸۷. الإقناع فی القراءات السبع، از ابی جعفر احمد بن علی بن احمد بن خلف انصاری معروف به ابن بادش، درگذشته ۵۴۰ قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۱۸ قمری، ۱۰۰ برگ (شماره ۱۶۶ ق).

۱۸۸. إعراب القرآن، از ابی حیان، محمد بن یوسف بن علی، درگذشته ۷۴۴ قمری، جلد اول، کتابت ۲۶ شوال ۹۶۵ در ۱۷۶ برگ (شماره ۸۱۴ د).

۱۸۹. التحریر و التحبیر لاقوال ائمة التفسیر فی معانی کلام السمع البصیر، از محمد بن سلیمان بن حسن بلخی مقدسی معروف به ابن نقیب، درگذشته ۶۹۸ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۱۹۶ برگ (شماره ۳۶ ق).

۱۹۰. التذکرة فی القرائات، از ابی الحسن طاهر بن عبدالمنعم

۱. سهیل روستایی در نزدیکی مائه در اندلس.

۲. یک نسخه بسیار نفیس و کهن از کتاب لطائف الاشارات مورخ ۵۷۵ قمری در کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) به شماره ۱۲۳۷۹ موجود است.

محمد بن عبدالله بن محمد الجوزقی، درگذشته ۳۸۸ قمری، نسخه کهن، کتابت ۵۸۱ قمری، ۲۸۰ برگ (شماره ۱۱۸ ق).
 ۲۰۸. الجمع بین الصحیحین «البخاری و مسلم»، از ابی محمد عبدالحق بن عبدالرحمن بن عبدالله الازدی الاشبیلی المعروف بابن الخراط، درگذشته ۵۸۱ قمری، جلد پایانی (شماره ۱۸۹ ق).

۱۹۸. معانی القرآن، از ابی زکریا یحیی بن زیاد الفراء، درگذشته ۲۰۷ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۵۷۸ قمری، در ۱۲۵ برگ (شماره ۱۸۸ ق).
 ۱۹۹. الموضح فی تعلیل وجوه القرائات، از ابی العباس احمد بن عماد المهدوی المقرئ، درگذشته ۴۴۰ قمری، نسخه کهن، کتابت ۵۶۳ قمری، در حلب، ۱۴۵ برگ (شماره ۱۳۹ ق).

۲۰۰. الهدایة الی بلوغ النهایة فی علم معانی القرآن، از ابی محمد مکی بن ابی طالب حموش بن محمد الاندلسی، درگذشته ۴۳۷ قمری، جلد اول کتابت ۹۹۸ قمری، به خط مسعود بن حسن الجزولی، ۲۲۳ برگ (شماره ۲۱۷ ق).
 ۲۰۱. الوجیز فی تفسیر کتاب الله العزیز، از ابی الحسن علی بن احمد الواحدی، درگذشته ۴۶۸ قمری، کتابت در ۸۲۳ قمری، به خط محمد بن عبدالرحمن النامیسی، در ۱۳۲ برگ (شماره ۵۹۰ ج).

۲۰۲. الإشراف علی معرفة الاطراف، از علی بن حسن بن هبة الله بن عساکر، درگذشته ۵۷۱ قمری، کتابت ۸۵۲ قمری (شماره ۶۷ ق).

در دفتر مسؤول کتابخانه عمومی رباط

۲۰۹. جمع النهایة فی بدء الخیر و غایة المعروف بمختصر ابن ابی حمزة، از ابی محمد عبدالله بن سعید بن ابی حمزة الازدی الاندلسی، درگذشته در مصر ۶۹۵ قمری، به خط مغربی، نسخه مذهب و هنری، برگ ۲۳ تا ۳۱ (شماره ۶۲۱ د).
 ۲۱۰. شعب الایمان، از ابی محمد عبدالجلیل بن موسی بن عبدالجلیل القرطبی القصری، درگذشته ۶۵۸ قمری، ۱۳۸ برگ (شماره ۲۰۸ ق).

۲۱۱. شواهد التوضیح علی الجامع الصحیح، از سراج الدین عمر بن علی بن الملتن الشافعی، درگذشته ۸۰۴ قمری، جلد سوم، نسخه اصل به خط مؤلف و حواشی به خط حافظ ابن حجر شاگرد مؤلف، نسخه بسیار نفیس (شماره ۱۳۳ ق).
 ۲۱۲. العاقبة و الموت و النشر و الحشر و الجنة و النار، از

۲۰۳. الانوار فی الجمع بین المنتقی و الاستذکار، شرح الموطأ، از ابی عبدالله محمد بن سعید بن احمد معروف بابن ذرقون، درگذشته ۵۸۶ قمری، جلد چهارم کتابت ۷۰۲ قمری، ۱۸۸ برگ (شماره ۱۴۵ ق).

۲۰۴. اربعون حدیثاً، تخریج ابی القاسم عبدالکریم بن هوزان القشیری، درگذشته ۴۶۵ قمری، نسخه کهن، کتابت ۵۶۹ قمری، ۱۰ برگ (شماره ۹۴۰ ق).

۲۰۵. التمهید لما فی الموطأ من المعانی و المسانید، از حافظ یوسف بن عبدالله بن عبدالبر، درگذشته ۴۶۳ قمری، جلد دوم، کتابت ۷۴۲ قمری، ۱۲۸ برگ (شماره ۱۳ ج).

۲۰۶. جامع المسانید، از حافظ عمادالدین اسماعیل بن کثیر، درگذشته ۷۷۴ قمری، کتابت ۸۳۰ قمری، به خط محمد بن حسن بن علی البلدانی ۲۶۱ برگ (شماره ۱۵۲ ق).

۲۰۷. الجمع بین الصحیحین «البخاری و مسلم»، از ابی بکر

۱. یک نسخه بسیار کهن از این کتاب به تاریخ سده ششم قمری در کتابخانه بزرگ آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) موجود است.

ابو محمد عبدالحق بن عبدالرحمن الازدی الاشبیلی، درگذشته ۵۸۱ قمری، کتابت در سده هشتم قمری، ۱۲۴ برگ (شماره ۲۶۷ ق).

۲۱۳. غایة المقصد فی زوائد المسند «مسند احمد»، از ابی الحسن علی بن ابی بکر بن سلیمان الهیثمی، درگذشته ۸۰۷ قمری، کتابت ۱۱۳۳ قمری، به خط نسخ حسین الحسنی ۱۷۷ برگ (شماره ۴۸ ق).

۲۱۴. غریب الحدیث، از ابی الفرج عبدالرحمن بن علی الجوزی، درگذشته ۵۹۷ قمری، نسخه ۷ جزء در یک مجلد، نسخه اصل تمامی به خط مؤلف ابن الجوزی، کتابت ۵۸۱ قمری، نسخه بسیار ارزشمند. ۲۸۳ برگ (شماره ۱۴۰ ق).

۲۱۵. المختار الجامع بین المنقوی والاستذکار، در شرح موطأ، از ابی عبدالله محمد بن عبدالحق بن سلیمان الیعفری التلمسانی، درگذشته ۶۲۵ قمری، جلد آخر، کتابت ۷۳۰ قمری، ۱۸۸ برگ (شماره ۱۷۶ ق).

۲۱۶. مسند البزاز، از حافظ ابوبکر احمد بن عمرو بن عبدالخالق البزاز، درگذشته ۲۹۲ قمری، کتابت ۸۶۳ قمری، به خط محمد بن ابراهیم المشدالی ۱۷۲ برگ (شماره ۲۴۳ ق).

۲۱۷. مشکلات الصحیحین، از ابی الفرج عبدالرحمن بن علی بن الجوزی، درگذشته ۵۹۷ قمری، جلد اول، کتابت سده هفتم قمری، ۳۰۱ برگ (شماره ۱۷ ق).

۲۱۸. المعلم فی شرح صحیح المسلم، از ابی عبدالله بن محمد علی المازری المالکی، درگذشته ۵۳۶ قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۲۹ قمری، ۱۹۲ برگ (شماره ۹۴ ق).

۲۱۹. المفهم لما اشکل من کتاب مسلم، از احمد بن عمر بن ابراهیم القرطبی، درگذشته ۶۵۶ قمری، جلد دوم، نسخه کهن، کتابت ۶۹۶ قمری، به خط محمود بن عبدالغفور بن یوسف العجمی، ۲۸۵ برگ (شماره ۴۱ ق).

۲۲۰. منال الطالب فی شرح طوال الغرائب، از مجدالدین ابی السعادات مبارک بن محمد بن الاثیر الجزری، درگذشته ۶۰۶ قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۰۶ قمری، به خط برادرزاده مؤلف محمد بن نصرالله، نسخه بسیار ارزشمند، ۲۵۸ برگ (شماره ۱۸۲ ق).

۲۲۱. المهذب فی اختصار السنن الکبیر للبیهقی، از شمس الدین ابی عبدالله محمد بن احمد بن عثمان الذهبی، درگذشته ۷۴۸ قمری، جلد اول، کتابت ۷۳۱ قمری، این نسخه با نسخه

اصل به خط مؤلف مقابله شده است، ۳۳۲ برگ، (شماره ۱۹۱ ق).

۲۲۲. الموطأ، از امام مالک بن انس بن مالک الاصبیحی الحمیدی، درگذشته ۱۷۹ قمری، کتابت ۲۷ ربیع الثانی ۶۱۳ (شماره ۷۰۸ ج).

۲۲۳. الاربعون فی اصول الدین، از فخرالدین محمد بن عمر رازی، درگذشته ۶۰۶ قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۱۴ قمری، ۲۵۷ برگ (شماره ۹۰۸ ق).

۲۲۴. ارشاد القاصد الی أسنی المقاصد، از محمد بن ابراهیم بن ساعد الانصاری المعروف بابن الاکفانی، درگذشته ۷۴۹ قمری، نسخه در سال ۷۲۶ قمری بر مؤلف خوانده و تصحیح شده است. ۸۰۰ برگ (شماره ۱۴۸ ق).

۲۲۵. تحریر المقال فی موازنة الاعمال و حکم غیر المکلفین فی العقبی و المال فی الرد علی الحافظ الحمیدی و شیخه ابن حزم، از ابی طالب عقیل بن عطیة القضاعی، درگذشته ۶۰۸ قمری، کتابت ۶۰۳ قمری، در عصر مؤلف بر وی خوانده و تصحیح شده است. ۱۵۶ برگ (شماره ۱۰۹ ق).

۲۲۶. الجوهر النقی فی الرد علی البیهقی، از علاءالدین ابی الحسن علی بن عثمان المعروف بابن الترمذی، درگذشته ۷۵۰ قمری، کتابت ۷۹۹ قمری، ۳۳۶ برگ (شماره ۴۳۴ ق).

۲۲۷. صون المنطق و الکلام عن فن المنطق و الکلام، از جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر السیوطی، درگذشته ۹۱۱ قمری، کتابت سده دهم قمری، ۱۳۴ برگ (شماره ۹۲۳ ق).

۲۲۸. الفضول، از ابی جعفر احمد بن وصول المالکی، نسخه بسیار کهن، کتابت ۵۳۴ قمری، ۱۲۵ برگ (شماره ۱/۹۸ ق).

۲۲۹. کتاب فی علم الکلام، مؤلف مجهول، نسخه بسیار کهن، کتابت ۵۴۰ قمری، ۳۷ برگ (شماره ۳/۹۸ ق).

۲۳۰. النصایح المنجیة و الفضائح المخزیة فی الرد علی الشیعة و الخوارج و المعتزلة و المرجئة، از ابی محمد علی بن احمد بن حزم، درگذشته ۴۵۶ قمری، کتابت سده ششم قمری، دارای تملک به سال ۵۷۲ قمری، ۵۴ برگ (شماره ۱/۹۹ ق).

۲۳۱. اعتلال القلوب، از ابی بکر محمد بن جعفر بن سهل الخرائطی، درگذشته ۳۲۷ قمری، کتابت ۶۶۵ قمری، در بیت المقدس ۸ جزء کوچک، ۱۷۲ برگ (شماره ۲۵۹ ق).

۲۳۲. تحفة البررة فی المسائل العشرة در تصوف، از ابی سعید شرف بن المؤیدی بن ابی الفتح البغدادی الحنفی، درگذشته ۶۱۶

- قمری، کتابت ۹۰۰ قمری، ۱۹۷ برگ (شماره ۱/۱۰۲۷ ق).
 ۲۳۳. تهذیب الاخلاق، از ثابت بن سنان بن قره المتطبب،
 درگذشته ۳۶۵ قمری، کتابت ۸۳۴ قمری، ۱۶۱ برگ (شماره
 ۹۵۴ ق).
 ۲۳۴. الرسائل الكبرى، از محمد بن ابراهیم بن عبدالله بن
 محمد نفری الرندی بن عباد، درگذشته در فاس به سال ۷۹۲
 قمری، کتابت پنجشنبه ۸ ربیع ۹۷۳ قمری، (۱۶۶۱ د).
 ۲۳۵. صلة السمط و سمة المرط فی سرح سمط الندی فی الفخر
 المحمدی، از محمد بن علی بن محمد التوزری معروف
 بابن الشباط، درگذشته ۶۸۱ قمری، جلد ۲ و ۳ کتابت ۷۱۵
 قمری، ۲۱۱ برگ (شماره ۱۱۰ ق).
 ۲۳۶. انوار الآثار المختصة بفضل الصلاة على النبي المختار، از
 ابی‌العباس احمد بن معد بن عیسی بن وکیل الاقلشی، درگذشته
 ۵۵۰ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۵ برگ (۶/۲۴۲ ق).
 ۲۳۷. فضل الصلاة على النبي، از اسماعیل بن اسحاق بن
 اسماعیل القاضي، کتابت سده نهم قمری، ۹ برگ (شماره
 ۲۴۲/۷ ق).
 ۲۳۸. القرية الى رب العالمين بالصلاة على محمد سيد
 المرسلين، از ابی‌القاسم خلف بن عبدالملک بن بشکوال،
 درگذشته ۵۷۸ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۱۵ برگ (شماره
 ۵/۲۴۲ ق).
 ۲۳۹. کتاب المستغیثین بالله تعالی عند المهمات والحاجات،
 از ابی‌القاسم خلف بن عبدالملک بن بشکوال، درگذشته ۵۷۸
 قمری، کتابت سده نهم قمری، ۳۰ برگ (شماره ۲/۲۴۲ ق).
 ۲۴۰. محاسن التصوف، از ابی عبدالرحمن محمد بن حسین
 السلمی النیشابوری، درگذشته ۴۱۲ قمری، کتابت ۹۰۰ قمری،
 ۱۷ برگ (شماره ۲/۱۰۲۷ ق).
 ۲۴۱. المنهل العذب، از ابن الجوزی، درگذشته ۵۹۷ قمری،
 کتابت ۸۷۲ قمری، به خط ابی‌بکر بن زید الجراحی الحنبلی
 الدمشقی (شماره ۱۲۲ ق).
 ۲۴۲. نصیحة النساء والمسلمات وذكر الموفقات منهن
 والعابدات، از احمد بن ابی‌بکر احمد الحنبلی القادری،
 درگذشته ۸۴۴ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف در سال آخر
 حیات وی، ۱۴۸ برگ (شماره ۱۳۰ ق).
 ۲۴۳. ینایع العلوم در حدیث، از احمد بن خلیل بن سعاده بن
 جعفر الخویی الشافعی، درگذشته ۲۳۷ قمری، کتابت ۷۰۷
 قمری، ۱۲۷ برگ (شماره ۴۳۳ ق).
 ۲۴۴. الإشراف على مذهب الأشراف در فقه عامه، از وزیر
 یحیی بن هبیره، درگذشته ۴۰۲ قمری، نسخه کهن کتابت سده
 ششم قمری، ۷۵ برگ (شماره ۲/۹۸ ق).
 ۲۴۵. البیان والتحصيل در فقه مالکی، از ابی‌الولید محمد بن
 احمد بن رشد، جلد دوم، نسخه به سال ۷۴۹ قمری مقابله
 و تصحیح شده است، ۱۷۴ برگ (شماره ۹۰۶ ق).
 ۲۴۶. تحرير المقال فی موازنة الاعمال و حکم غیر المکلفین فی
 العقبی و المال فی الرد علی الحافظ الحمیدی و شیخه ابن حزم،
 از ابی‌طالب عقیل بن عطیة القضاعی، درگذشته ۶۰۸ قمری،
 نسخه کهن، کتابت جمادی الثانی ۶۰۳ در حیات مؤلف
 (شماره ۱۰۹ ق).
 ۲۴۷. تحفة الانفس و شعار سكان الاندلس، از ابی‌الحسن علی بن
 عبدالرحمن بن هذیل الاندلسی از علمای سده هشتم قمری، کتابت
 دوشنبه ۱۵ ربیع الثانی ۹۶۴، ۹۵ برگ (شماره ۱۱۰۸ د).
 ۲۴۸. التنبیها المستنبطة فی حل الفاظ المدونة، از قاضی
 عیاض بن موسی بن عیاض الیحصبی، درگذشته ۵۴۴ قمری،
 جلد اول، نسخه کهن ۱۰۲ برگ (شماره ۳۸۴ ق).
 ۲۴۹. تیسیر المرام فی شرح عمدة الاحکام، از محمد بن احمد
 بن محمد بن مرزوق، درگذشته ۸۷۱ قمری، کتابت ربیع الثانی
 ۹۹۶ قمری، به خط منصور بن علی الحاج (شماره ۳۸ ق).
 ۲۵۰. کتاب ابن یونس در فقه مالکی، جلد ۸، کتابت ۷۴۳
 قمری، ۹۱ برگ (شماره ۱/۳۵۰ ق).
 ۲۵۱. کتاب الحیل فی الحروب و فتح المدائن و حفظ الدروب،
 مجهول، کتابت نیمه ذی‌الحجه ۷۶۳، (شماره ۴۳ ج).
 ۲۵۲. الزکاة، از ابی‌بکر محمد بن عبدالله بن یحیی بن الجد
 الفهری، درگذشته ۵۸۶ قمری، نسخه کهن کتابت ۲۶
 ذی‌الحجه ۶۹۸ قمری، ۳۹ برگ (شماره ۷۶ ق).
 ۲۵۳. مجموعه در فقه، از تقی‌الدین علی بن عبدالکافی بن علی
 السبکی، درگذشته ۷۵۶ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف سال
 ۷۵۵ قمری، برخی حواشی نسخه به خط صلاح‌الدین بن ایبک
 الصفدی درگذشته ۷۶۴ قمری (شماره ۳۰۶ ق).
 ۲۵۴. مناهج التحصيل و نتائج لطائف التأویل فی شرح
 مشکلات المدونة، از ابی‌الحسن علی بن سعید الرجراجی از
 علمای نیمه سده هفتم قمری، کتابت اواخر جمادی الاول
 ۹۸۷ قمری (شماره ۸۸ ق).

۲۷۶ قمری، نسخه کهن، کتابت ۵۹۲ قمری، ۲۲۶ برگ (شماره ۱۴۱ ق.)

۲۶۷. الکتاب، از سیویه، درگذشته ۱۸۰ قمری، کتابت سده هفتم قمری، ۱۸۳ برگ (شماره ۴۲۶ ق.)

۲۶۸. المثلث در لغت، از مجدالدین محمد بن یعقوب بن محمد فیروزآبادی، درگذشته ۸۱۷ قمری، کتابت سده دهم قمری، ۶۱ برگ (شماره ۲۳۱ ق.)

۲۶۹. المحکم والمحیط الاعظم در لغت، از علی بن اسماعیل معروف بابن سیده، درگذشته ۴۵۸ قمری، جلد هفتم، کتابت سده هفتم قمری، ۱۷۱ برگ (شماره ۱۲ ق.)

۲۷۰. المحکم والمحیط الاعظم، نسخه دیگر کتابت سده هفتم قمری، ۱۹۶ برگ (شماره ۱۰۷ ق.)

۲۷۱. المذکر والمؤنث، از مفضل بن سلمه بن عاصم، درگذشته ۲۹۰ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، ۶ برگ (شماره ۸/۱۰۰ ق.)

۲۷۲. المقصور والممدود، از ابی عمر محمد بن عبدالواحد المطرز الزاهد معروف به غلام ثعلب، درگذشته ۳۴۵ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، دو برگ (شماره ۹/۱۰۰ ق.)

۲۷۳. الموقفی در نحو، از محمد بن احمد بن کسبان، درگذشته ۲۹۹ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت ۳۵۲ قمری، ۱۲ برگ (شماره ۳/۱۰۰ ق.)

۲۷۴. النکت فی تفسیر کتاب سیویه، از ابی الحجاج یوسف بن سلیمان بن عیسی الشنتمری، درگذشته ۴۷۶ قمری، نسخه بسیار کهن و قدیمی و نفیس، ۲۵۵ برگ (شماره ۱۴۲ ق.)

۲۷۵. الهادی فی الإعراب الی طریق الصواب، از احمد بن ابی الوفاء بن احمد موصلی معروف بابن القبیصی از علمای سده هفتم قمری، در آغاز نسخه اجازه‌ای به خط مؤلف اواخر ذی القعدة ۶۲۶ قمری آمده، کتابت ۶۱۲ قمری، (شماره ۲۲۲ ق.)

۲۷۶. الاغانی، از ابی الفرج علی بن حسین الاصفهانی، درگذشته ۳۵۶ قمری، جلد ۱۷، کتابت سده هفتم قمری، ۱۹۷ برگ (شماره ۶۶۲ ق.)

۲۷۷. دیوان ابن خطیب داریا، محمد بن احمد بن سلیمان الخزر جی الانصاری، درگذشته ۸۱۰ قمری، کتابت سده دهم قمری، ۱۳۱ برگ (شماره ۲۲۵ ق.)

۲۵۵. النکت و الفروق لمسائل المدونة، از ابی محمد عبدالحق بن محمد بن هارون الصقلی، درگذشته ۴۶۶ قمری، کتابت ۷۴۳ قمری، (شماره ۲/۳۵۰ ق.)

۲۵۶. ارتشاف الضرب من لسان العرب، از ابی حیان محمد بن یوسف بن علی الاندلسی، درگذشته ۷۴۵ قمری، جلد اول، کتابت ۷۳۹ قمری، در عصر مؤلف به خط محمد بن محمد بن احمد السلالجی، ۲۷۳ برگ (شماره ۲۲۱ ق.)

۲۵۷. الاصول فی النحو، از ابی بکر محمد بن السری السراج، درگذشته ۳۱۶ قمری، جلد اول، نسخه کهن، کتابت سده هفتم قمری، ۲۶۲ برگ (شماره ۳۲۶ ق.)

۲۵۸. البسیط فی شرح الجمل الکبیرة للزجاجی، از ابی الحسین عبدالله بن احمد بن عیبدالله الاشبیلی، درگذشته ۶۸۸ قمری، جلد اول، کتابت ۷۳۵ قمری، ۱۹۶ برگ (شماره ۲۰۶ ق.)

۲۵۹. التذیل و التکمیل فی شرح کتاب التسهید لابن مالک، از ابی حیان محمد بن یوسف الاندلسی، درگذشته ۷۴۵ قمری، جلد چهارم، کتابت ۷۵۳ قمری، به خط محمد بن ابراهیم بن علی بن عبدالنور، ۲۹۲ برگ (شماره ۲۱۲ ق.)

۲۶۰. تهذیب اللغه، از ابی منصور محمد بن احمد الازهری، درگذشته ۳۷۰ قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۵۳ قمری، ۲۳۵ برگ (شماره ۱۶۰ ق.)

۲۶۱. شرح تسهیل الفوائد و تکمیل المقاصد، از جمال الدین ابی عبدالله معروف بابن مالک، درگذشته ۶۷۲ قمری، جلد اول، کتابت سده هشتم قمری، ۱۴۶ برگ (شماره ۲۱۳ ق.)

۲۶۲. شرح جمل الزجاجی، ابی اسحاق ابراهیم بن احمد الغافقی، درگذشته ۷۱۶ قمری، کتابت ۷۱۵ قمری، ۱۱۳ برگ (شماره ۲۲ ق.)

۲۶۳. شرح جمل الزجاجی، از ابی عبدالله محمد بن الفخار، درگذشته ۷۵۴ قمری، کتابت ذی الحجه ۸۲۰ قمری، به خط عبدالرحمن بن سلیمان البستی (شماره ۳۰۴ ق.)

۲۶۴. شرح کتاب سیویه، از قاسم بن علی بن محمد انصاری بطمیوسی الصفار، درگذشته بعد از ۶۳۰ قمری، جلد اول، کتابت سده هشتم قمری، ۱۷۸ برگ (شماره ۳۱۷ ق.)

۲۶۵. صحاح اللغه، از ابی نصر اسماعیل بن حماد الجوهری، درگذشته ۳۹۳ قمری، نسخه مورخ سده هشتم قمری، ۳۶۵ برگ (شماره ۵۴۳ ق.)

۲۶۶. الکامل، از ابی العباس محمد بن یزید المبرد، درگذشته

جلد سوم، کتابت ۷۰۷ قمری، ۱۵۴ برگ (شماره ۲۵۵ ق).
 ۲۸۹. حذف من نسب قریش، از ابن عمرو السدوسی المورخ،
 درگذشته ۱۹۵ قمری، نسخه بسیار نفیس و کهن که در سال
 ۳۶۵ قمری مقابله و تصحیح شده است. من شخصاً این نسخه
 را در آن کتابخانه دیدم. ظاهراً آنچه به یاد دارم کتابت آن

۲۷۸. دیوان عمر بن ابی ربیعة، کتابت ۱۳ ربیع الثانی ۹۸۶
 قمری (شماره ۹۲۴ د).
 ۲۷۹. دیوان ابی الربیع سلیمان بن ابی محمد عبدالله بن
 ابی محمد عبدالمؤمن بن علی الموحدی، درگذشته ۶۰۴
 قمری، نسخه کهن، کتابت ۶۸۸ قمری در عصر شاعر (شماره
 ۱۳۱۰ د).

۲۸۰. فصل المقال فی شرح الامثال، از
 ابی عبید عبدالله بن عبدالعزیز بن محمد
 البکری الاندلسی، درگذشته ۴۸۷ قمری،
 نسخه کهن، کتابت ۶۰۸ قمری، ۱۲۲
 برگ (شماره ۱۵۸ ق).

۲۸۱. التعازی و المراثی، از ابی العباس
 محمد بن یزید الازدی النحوی المبرد،
 درگذشته ۲۷۶ قمری، کتابت ذی الحجّه
 ۷۵۷ قمری (شماره ۲۲۶ ق).

۲۸۲. السیاسة و الادب، از ابی العباس
 ولید بن محمد التدمری الکاتب. این کتاب
 را وی به سال ۶۰۴ قمری نگاشته است.
 کتابت ۹۹۹ قمری، ۷۰ برگ (شماره
 ۱/۷۷ ق).

نسخه ای کهن در کتابخانه سلطنتی رباط

حدود ۲۵۷ قمری بود و به ضمیمه یک رساله دیگر در یک
 جلد (شماره ۲/۹۹ ق). این نسخه کهن‌ترین و نفیس‌ترین نسخه
 این کتابخانه، بلکه دیگر کتابخانه‌ها به‌شمار می‌آید؛ در ۲۵
 برگ، به خط نزدیک به کوفی. متأسفانه برگ‌های آن پراکنده
 شده و نیاز به بازسازی دارد و این‌جانب از مسئولان آن
 کتابخانه مصرانه خواستم تا هرچه سریع‌تر آن را ترمیم کنند.
 ۲۹۰. لقطه العجلان الملخص من وفيات الاعیان لابن خلکان،
 از تاج‌الدین ابی‌المحاسن عبدالباقی بن عبدالمجید الیمانی،
 درگذشته ۷۳۴ قمری، کتابت ۷۴۲ قمری در حیات مؤلف،
 ۱۱ برگ (شماره ۶۲۳ ق).

۲۹۱. مرکز الاحاطة بادباء غرناطة در اختصار کتاب الاحاطة
 ابن‌الخطیب، از ابی‌البقاء بدرالدین محمد بن ابراهیم بن محمد
 البشتکی، درگذشته ۸۳۰ قمری، ۵۶۸ برگ (شماره ۲۶۵۰ د).
 ۲۹۲. مختصر طبقات الشافعية الكبرى، از تاج‌الدین
 عبدالوهاب بن علی بن عبدالکافی السبکی، کتابت ۲۰
 جمادی الآخر ۸۰۸ قمری در دمشق (شماره ۱۷۹ ق).

۲۸۳. الامالی، از ابی‌بکر محمد بن حسن بن ذرید الازدی،
 درگذشته ۳۲۱ قمری، جلد هفتم کتابت شعبان ۶۴۱ قمری
 (شماره ۱۵۳ ق).

۲۸۴. الوسيط فی الامثال، از ابی‌الحسن علی بن احمد
 الواحدی، درگذشته ۴۶۸ قمری، نسخه کهن، کتابت سده ششم
 قمری، ۱۵۵ برگ (شماره ۱۰۲ ق).

۲۸۵. مختصر الاغانی لابی‌الفرج الاصبهانی، از ابوالربیع
 سلیمان بن ابی‌محمد، جلد اول، کتابت ۶۰۷ قمری، ۱۶۲ برگ
 (شماره ۱۵۴ ق).

۲۸۶. اختصار وفيات الاعیان، از قاضی ابی‌القاسم بن محمد بن
 طرکاط‌العکی کتابت ۲۶ صفر ۹۹۸، ۲۰۷ برگ (شماره ۹۵۹ د).

۲۸۷. تهذیب التهذیب لابن حجر العسقلانی، احمد بن علی،
 درگذشته ۸۵۲ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۲۳۷ برگ
 (شماره ۲۶۱ ق).

۲۸۸. عیون الانباء فی طبقات الاطباء، از ابی‌العباس احمد بن
 قاسم معروف بابن ابی‌صیبة خزرجی، درگذشته ۶۶۸ قمری،

قمری، ۱۴ برگ (شماره ۶/۱۰۰ ق).
 ۳۰۳. الفروسية، مؤلف مجهول، کتابت سده نهم قمری، ۱۳ برگ (شماره ۴/۳۲ ق).
 ۳۰۴. کتاب الکتاب، از ابی محمد عبدالله بن جعفر بن درستویه، درگذشته ۳۴۷ قمری، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت ۳۵۲ قمری، ۳۸ برگ (شماره ۱۰۰ ق).
 ۳۰۵. تاریخ الضعیف، از ابی عبدالله محمد بن المرابط عبدالسلام بن احمد بن محمد الملقب بالضعیف الرباطی، نسخه اصل به خط مؤلف (شماره ۶۰۰ ق).
 ۳۰۶. تاریخ ابن الفرات، از ناصرالدین محمد بن عبدالرحیم بن علی معروف به ابن الفرات، درگذشته ۸۰۷ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۲۴۵ برگ (شماره ۲۴۰ ق).
 ۳۰۷. الجمان فی اخبار الزمان، از ابی عبدالله محمد بن علی بن محمد بن حسین بن حیون الصقلی الاندلسی البرجی الشهیر بالحاج الشطیبی، درگذشته ۹۳۶ قمری کتابت جمادی الاولى ۱۱۶۷ قمری، ۱۵۰ برگ (شماره ۵۷۹ ق).
 ۳۰۸. حوادث الزمان و انبائه، از شمس الدین محمد بن ابراهیم الجزری الدمشقی، درگذشته ۷۳۹ قمری، کتابت سده نهم قمری، ۱۸۰ برگ (شماره ۱۹۴ ق).
 ۳۰۹. العقد الثمین فی تاریخ البلد الامین (مکه المکرمة)، از تقی الدین محمد بن احمد بن علی الحسینی الفاسی. درگذشته ۸۳۲ قمری، کتابت ۸۸۸ قمری، ۳۲۱ برگ (شماره ۸۲۵ ق).
 ۳۱۰. عیون الروضتین فی اخبار الدولتین، از عبدالرحمن بن اسماعیل الدمشقی معروف به ابی شامة، درگذشته ۶۶۵ قمری، کتابت ۹۷۲ قمری، ۱۸۶ برگ (شماره ۱/۲۵۱ ق).
 ۳۱۱. نزهة المقلتین فی سیرة الدولتین، از عبدالرحمن بن اسماعیل الدمشقی معروف به ابی شامة، درگذشته ۶۶۵ قمری، کتابت ۹۷۲ قمری، ۵۳ برگ (شماره ۲/۲۵۱ ق).
 ۳۱۲. نظم الدر والعقیان فی بیان شرف بنی زیان، از ابی عبدالله محمد بن عبدالله بن عبدالجلیل التنسی، درگذشته ۸۹۹ قمری، شامل ۵ جزء، نسخه مورخ ۱۶ محرم ۹۹۸، به خط علی بن عبدالله ۲۰۲ برگ (شماره ۹۰۲ ق).
 ۲۹۳. معرفة القراء الکبار علی الطبقات والاعصار، از ابی عبدالله محمد بن احمد بن احمد الذهبی، درگذشته ۷۴۸ قمری، نسخه ملوکی، در آخر خط مؤلف آمده است، ۲۸۸ برگ (شماره ۱۱۹ ق).
 ۲۹۴. میزان الاعتدال فی نقد الرجال، از ابی عبدالله محمد بن احمد بن عثمان الذهبی، درگذشته ۷۴۸ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف در سال ۷۴۳ قمری، ۲۵۰ برگ (شماره ۱۲۹ ق).
 ۲۹۵. نصیحة النساء المسلمات و ذکر الموفقات منهن والعبادات، از احمد بن ابی بکر احمد الحنبلی القادری، درگذشته ۸۴۴ قمری، نسخه اصل به خط مؤلف، ۱۴۸ برگ (شماره ۱۳۰ ق).
 ۲۹۶. تاج الفرق فی تحلیه علماء المشرق، از ابی البقاء خالد بن عیسی بن احمد بن احمد بن ابراهیم البیلوی، از علمای سده هشتم قمری، کتابت ربیع الاول ۷۶۷ قمری، ۱۳۲ برگ (شماره ۱۲۸۸ ق).
 ۲۹۷. رحلة العبدی، از ابو عبدالله محمد بن محمد بن علی بن احمد بن سعود العبدی از علمای سده هفتم قمری، کتابت رمضان ۹۸۱ قمری، به خط حسین بن علی بن احمد بن محمد المسکالی الیرغیتی، ۱۴۸ برگ (شماره ۱۰۱۲ ق).
 ۲۹۸. معجم ما استعجم، از وزیر ابی عبدالله بن عبدالعزیز بن ابی مصعب البکری المرسی، درگذشته ۴۸۷ قمری، نسخه بسیار کهن، کتابت ۲۴ رمضان ۵۸۳، (شماره ۱۲۹۴ ق).
 ۲۹۹. الادویة المضمونة المسماة بالتجربة الطیبة لجالینوس، ترجمه از حنین بن اسحاق، درگذشته ۲۶۰ قمری، کتابت ۶۸۳ قمری، ۲۲ برگ (شماره ۱/۳۲۱ ق).
 ۳۰۰. الادویة المفردة، از ابی جعفر احمد بن محمد بن محمد بن معروف به ابن الاشعث، درگذشته حدود ۳۶۵ قمری، جلد دوم، کتابت سده نهم قمری ۱۵۲ برگ (شماره ۲۹۱ ق).
 ۳۰۱. مجربات در طب، نسخه کهن، کتابت ۶۸۳ قمری، ۱۳ برگ (شماره ۳۲۱ ق).
 ۳۰۲. کتاب الخط، از ابی بکر محمد بن السری السراج، درگذشته ۳۱۶ قمری، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت ۳۵۲